

ICT Edu - modul 3

Razvoj digitalne kompetencije i multimedija u nastavi

Što je digitalna
kompetencija?

Sadržaj

1	Što je digitalna pismenost	2
2	Internet kao izvor informacija	4
2.1	Multimedija i hipermehdija	4
2.2	Što je World Wide Web (WWW)?	4
2.3	Web preglednici	5
2.4	Izvori informacija na Internetu	7
2.5	O autorskom pravu i citiranju izvora s weba	14
3	Google tražilica	18
3.1	Osnovne tehnike pretraživanja	18
3.1.1	Pretraživanje slika	23
3.1.2	Pretraživanje videozapisa	27
3.2	Naprednije pretraživanje	31
3.2.1	Osnovno o upitima	31
3.2.2	Naprednije opcije Google tražilice	32
3.2.3	Kako odabrati upite ili ključne riječi?	35
3.2.4	Dodatni savjeti za pretraživanje	39
3.2.5	Kako procijeniti dobivene rezultate pretraživanja?	39

Digitalna pismenost

---

1 Što je digitalna pismenost

Danas se često susrećemo s pojmovima poput: "**informacijska pismenost**", "**digitalna pismenost**", "**digitalna kompetencija**". Obično nam prvo pada na pamet da je osoba koja posjeduje takvu vrstu pismenosti ona koja "zna" raditi na računalu. Zaista, kao što je potrebno biti pismen i posjedovati umijeće čitanja i pisanja, u suvremenom društvu je gotovo jednako važno poznavati i uporabu računala, odnosno informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT). No moramo imati na umu da je ovo samo djelomično objašnjenje **pojma digitalna pismenost**.

Da bi ga u potpunosti pojasnili prvo si moramo postaviti pitanje što uopće znači "*znati raditi na računalu*", drugim riječima koja **osnovna informatička znanja i vještine** treba posjedovati neka *digitalno pismena* osoba? Na ovo je dosta teško odgovoriti jer se IKT jako brzo razvijaju i mijenjaju, te se i znanja i vještine stalno trebaju nadograđivati. Do prije nekih 15-20 godina u osnovna znanja mogla su se uključiti poznavanje računalne konfiguracije i osnova korištenja operacijskih sustava, primjenu programa za obradu teksta (npr. Word), tablične proračune (npr. Excel) i izradu prezentacija pomoću računala (npr. PowerPoint).

Danas među osnovna znanja svakako pripada i poznavanje Interneta i njegovih servisa, a posebno komuniciranje električkom poštom i korištenje World Wide Weba (WWW, Weba). Uz dohvaćanje Web stranica važno je spomenuti i pretraživanje WWW-a uz pomoć tražilica i tematskih kataloga, pa čak i objavljivanje sadržaja na Web-u. Trenutni trend u razvoju weba je tzv. Web 2.0 koji putem svojih raznolikih alata nudi korisnicima mogućnost međusobne komunikacije te da sami ili u suradnji s drugima stvaraju i razmjenjuju nove multimedejske sadržaje.

Sljedeće što treba naglasiti kad govorimo o digitalnoj pismenosti je to da **poznavanje primjene IKT nije dovoljno** da bi se smatrali digitalno pismenima.

Tako možemo poznavati na koji način na Webu putem preglednika Mozilla Firefox i Google tražilice pronalazimo web stranice odnosno znati tehniku pretraživanja weba no isto tako moramo biti svjesni kako uspješno pretraživanje ovisi najviše o nama samima, a ne o tehnologiji koju koristimo. Računalo samo vraća one informacije koje su od njega zatražene, u našem primjeru to čini preglednik pretraživanjem weba zadavanjem ključnih riječi Google tražilici. Ako te riječi nisu dobro izabrane, rezultati koje tražilica prikupi beskorisni su. Isto tako, ako se "izgubimo" u mnoštvu rezultata koji smo dobili i ne znamo što dalje s njima, tehnologija nam neće moći pomoći.

Drugim riječima, nije važno samo doći do informacija uz pomoć IKT nego je važno i te **informacije** na pravilan način upotrijebiti, **pretvoriti ih u znanje**.

Za one koji žele više

Umjesto pojma digitalna pismenost u novije vrijeme uobičajeno je koristiti pojam digitalna kompetencija.

Digitalna kompetencija se navodi kao jedna od osam temeljnih kompetencija za cjeloživotno obrazovanje koje je odredila Europska Unija kako bi uspješno odgovorila izazovima razvoja društva znanja i svjetskoga tržista. Iste temeljne kompetencije prihvatiла je i Obrazovna politika RH te je prema NOK-u (*Nacionalni okvirni kurikulum za predškolski odgoj i obrazovanje te opće obvezno i srednjoškolsko obrazovanje*) definirana na sljedeći način:

" Digitalna kompetencija - odnosi se na sposobljenost za sigurnu i kritičku upotrebu informacijsko-komunikacijske tehnologije za rad, u osobnom i društvenom životu te u komunikaciji. Njezini su ključni elementi osnovne informacijsko-komunikacijske vještine i sposobnosti: upotreba računala za pronalaženje, procjenu, pohranjivanje, stvaranje, prikazivanje i razmjenu informacija te razvijanje suradničkih mreža putem interneta."

Ukratko, sposobnosti koje uključuje digitalna pismenost ili digitalna kompetencija su:

- prepoznavanje potrebe za informacijom
- pronalaženje i prikupljanje informacija putem računala
- analiza i procjena informacija
- korištenje (pohranjivanje, stvaranje i prikazivanje) informacija putem računala
- objavljivanje i razmjena informacija putem Interneta.

Ove sposobnosti uključuju poznavanje uporabe informacijsko-komunikacijske tehnologije, ali i **kritičko promišljanje** o tome kako je najbolje iskoristiti u svom radu i u osobnom i društvenom životu.

U nastavku ovog priručnika "Digitalna pismenost" naglasak ćemo staviti na to kako pronaći i prikupiti multimedijijske sadržaje s Weba (stranice, slike, video) pomoću Google tražilice te kako ih analizirati i vrednovati da možemo prepoznati relevantnu i kvalitetnu informaciju.

U temi "Digitalni nastavni materijali" više ćete se upoznati s korištenjem pronađenih informacija na način da pomoću njih načinite jednostavnije digitalne nastavne materijale: multimedijijske PowerPoint prezentacije, digitalne interaktivne plakate (glogstere) te Hotpotatoes kvizova za procjenu znanja.

Za primjere i zadatke u priručnicima odabrane su, danas vrlo aktualne teme, bliske različitim strukama: klimatske promjene, potrošnja i štednja energije, te uloga i primjena obnovljivih izvora energije u tom području.

2 Internet kao izvor informacija

2.1 Multimedija i hipermedija

Multimedija predstavlja kombinaciju različitih sadržaja koji su u digitalnom obliku pohranjeni u računalu. U osnovne medijske elemente ubrajaju se: **tekst, grafika, zvuk, animacija i video**. Svi ovi elementi mogu biti i samostalni, no njihovim objedinjavanjem putem računala nastaju novi i bogatiji informacijski sadržaji: raznovrsni multimedijiski dokumenti, aplikacije ili prezentacije.

Tekst je jedan od osnovnih medijskih elemenata i svi smo navikli koristiti ga na računalu, kao čitatelji ili i kao autori. "Bogatija" vrsta teksta na računalu naziva se **hipertekst** jer sadrži veze na druge dokumente i omogućuje nelinearna organiziranja i prikazivanja informacija. Ovakve se veze običavaju nazivati **hipervezama** (eng. *hyperlinks, links*). Bilo koji pojam u hypertekstu može se označiti kao hiperveza na drugi hipertekstualni dokument, koji obično sadrži više informacija o označenom pojmu. Čitatelj hiperteksta stvara tako svoj vlastiti put pretraživanja i čitanja teksta.

Hipermedija (*hypermedia*) naglašava netekstualne komponente dodane hypertekstu, primjerice animaciju, snimljeni zvuk i video. Najkraće možemo definirati hipermediju uz pomoć "formule":

hipermedija = hypertekst + multimedija

Hipermedijski dokument sadrži veze ne samo s tekstualnim dokumentima, nego i na slike, zvučne i video zapise te animaciju. Upravo se na tehnologiji hipermedije temelji danas najpoznatiji servis koji postoji na Internetu - World Wide Web ili kraće Web.

2.2 Što je World Wide Web (WWW)?

80-ih godina 20. stoljeća u počecima razvoja multimedije, bilo je moguće da se istovremeno samo jedan korisnik služi s multimedijiskom ili hipermedijskom aplikacijom (obično spremljenom na CD-ROM-u) na samostalnom, neumreženom računalu.

S razvojem računalnih mreža omogućeno je istovremeno informiranje, obučavanje i obrazovanje velikog broja korisnika. Time se postiže jedna od glavnih karakteristika informacijskog doba: dostup do informacija koji nije ograničen ni mjestom ni vremenom, odnosno sposobnost dostavljanja informacija bez obzira kada su i od kuda one zatražene.

Pri tome je naročito značajan razvoj svjetske mreže Internet i njegovih mrežnih usluga ili servisa. Internet usluga koji se najbrže širi je World Wide Web (WWW, W3, Web) koji objedinjuje dvije računalske tehnologije bitne za suvremeno obrazovanje: hipermediju i računalne mreže.

World Wide Web (WWW) je mrežni navigacijski servis koji pomaže u pronalaženju resursa na Internetu. Započeo je kao projekt koji je omogućio stvaranje univerzalne informacijske baze podataka koja je na mreži dostupna ljudima širom svijeta i u kojoj su informacije međusobno povezane tako da se lako pretražuju. Tako se ponekad navodi da je WWW "mreža ljudskog znanja" za razliku od Interneta kao fizičke mreže računala.

Za one koji žele više

WWW je nastao u ožujku 1989. godine kada je Tom Berners-Lee iz CERN-a (Europska organizacija za nuklearna istraživanja) predložio projekt koji bi olakšao prijenos ideja i rezultata istraživanja kroz tu organizaciju. Ideja ovakvog prijenosa i razmjene informacija je vrlo brzo bila prihvaćena, prvo na CERN-u, zatim među fizičarima u cijelom svijetu, da bi i ostatak svijeta uvidio mogućnosti novog sustava.

Razvijeni sustav za razmjenu informacija se zasnivao na novom protokolu za razmjenu hiperteksta nazvanom **HTTP (HyperText Transfer protocol)**.

HTML (HyperText Markup Language) je standardni jezik koji je nastao za kreiranje i prepoznavanje hipermedijskih dokumenata prenosivih među različitim računalnim platformama. To je i danas osnova za izradu web stranica.

Treći koncept koji je osmišljen za WWW bio je **URL (Uniform Resource Locator)** ili web adresa koja se koristi za pronalaženje Web stranice poslužitelja ili drugog resursa na Webu ili Internetu te predstavlja opis lokacije, na primjer: <http://www.carnet.hr/>

Mreža Internet je preko svojih servisa, među kojima je i WWW, u početku omogućila sveučilištima, znanstvenim institutima i drugim velikim organizacijama razmjenu podataka. Danas se WWW sve više koristi i u komercijalne svrhe za predstavljanje tvrtki i njihovih proizvoda, te za kupovinu putem mreže.

Organizacija koja okuplja pojedince i druge organizacije zainteresirane za definiranje jezika i protokola, te donošenje standarda koji čine WWW je *The World Wide Web Consortium (W3C)*.

Logo W3C (<http://www.w3.org/>)

2.3 Web preglednici

Web preglednik je program koji moramo upotrebljavati kako bi mogli koristiti informacije sa Word Wide Weba. Predstavlja korisničko sučelje prema WWW mreži i glavni zadatak mu je prikazati tražene dokumente nakon što ih dohvati s Weba, točnije WWW servera. Web preglednici se nazivaju i web klijentima, a engleski naziv je *browser*.

Preglednici su obično instalirani na manjim radnim stanicama i osobnim računalima slabijih mogućnosti u usporedbi s računalima serverima. Bitno je da bude riječ o multimedijiški opremljenim računalima kako bi preglednik mogao prikazati sve bogatstvo hipermedije na Web stranicama.

Današnji preglednici imaju mogućnost prikaza većine tipova datoteka sa slikovnim, zvučnim, video... zapisima, no ponekad je potrebna dodatna instalacija posebnih pomoćnih programa. Primjer je dodatak ili *plug-in* koji omogućuje da se unutar neke web stranice prikazuju Flash animacije.

Najrašireniji web preglednici su oni sa grafičkim sučeljem, a danas su uz Microsoftov preglednik **Internet Explorer** vrlo popularni web preglednici otvorenog koda (*open source*) **Mozilla Firefox** i **Google Chrome**.

Slika prikazuje logo Firefox preglednika, verzija 13.0.1 sa sučeljem na hrvatskom jeziku. Preglednike je kao i sve ostale programe na računalu potrebno redovito ažurirati i instalirati nove verzije, najviše iz sigurnosnih razloga.

Ovako izgleda sučelje Firefox preglednika s otvorenom web stranicom www.izvorienergije.com :

A screenshot of a Firefox browser window. The address bar at the top contains the URL "www.izvorienergije.com" and is highlighted with a red rectangular box. The main content area shows the homepage of the website "Izvor energije". The page features a banner with various energy-related images like solar panels, wind turbines, and power plants. Below the banner, there are several columns of content: "GLAVNI IZBORNIK" on the left, "NOVOSTI" in the center, "ENERGIJA UZ VIDEO", "DODATNO", and "ZANIMLJIVI LINKOVI" on the right. The "NOVOSTI" section includes a list of articles about wind energy in the UK and other topics. The "ENERGIJA UZ VIDEO" section has a link to a video about wind energy in Texas. The "DODATNO" section has links to oil and gas questions and biomass advantages. The "ZANIMLJIVI LINKOVI" section lists the US Department of Energy and the "GALERIJA" section shows a small image of a world map.

Za one koji žele više

Model na kojem se temelji WWW naziva se **korisničko/poslužiteljski** (klijent/server) model te omogućuje kako dohvaćanje tako i davanje informacija u mrežu.

WWW **poslužitelj** isporučuje web dokumente na zahtjev klijenta, a sačinjavaju ga programi, obično instalirani na jačim računalima, koji se koriste za spremanje i ustupanje html dokumenata za upotrebu na WWW-u. Preglednici (**klijenti**) šalju poruke poslužiteljima zahtijevajući određene dokumente ili servise, a poslužitelj vraća dokument ili dostupni servis. Protokol - skup pravila tj. "jezik" koji preglednici i poslužitelji koriste naziva se HTTP (HyperText Transfer Protocol) - protokol za prijenos hiperteksta.

Koristan izvor informacija o preglednicima uključujući i statistike o njihovu korištenju nudi W3 Schools sjedište (www.w3schools.com/browsers).

2.4 Izvori informacija na Internetu

U velikoj količini sadržaja koji se danas nalazi na Webu vrlo je teško snaći se bez odgovarajućih alata koji pomažu u pronalaženju onih informacija koje nam trebaju. Najčešće se koriste **web tražilice**, ali je moguće i pregledavanje **tematskih kataloga**, **web portala**, **online enciklopedija**, različitih **web 2.0** sadržaja od kojih su posebno popularni multimediji (Youtube, Flickr) te oni za društveno umrežavanje (Facebook, Linkedin) i pisanje blogova (Bloger) te suradničko pisanje (wiki).

Tematski katalozi

Kod tematskih kataloga (ili kataloških tražilica) web stranice su uređene prema temama ili kategorijama na hijerarhijski način. To znači da postoji određena kategorija najviše razine (na primjer, gospodarstvo, kultura, sport, zabava, obrazovanje,...), a svaka se od njih dalje dijeli na podkategorije (na primjer, obrazovanje se dijeli na knjižnice, sveučilišta, škole,...). Najnižu razinu predstavljaju konkretnе web stranice čiji sadržaj odgovara temi podkategorije.

Neki od poznatijih kataloga su *Yahoo!* (<http://dir.yahoo.com/>), *Open Directory Project* (<http://www.dmoz.org/>), a dobar primjer kataloga je i www.hr, službeni CARNetov katalog WWW poslužitelja u Hrvatskoj.

[Hrvatska ukratko](#)[Web katalog](#)[O katalogu](#)[Pravila kataloga](#)[Kako koristiti katalog?](#)[Kako pretraživati katalog?](#)[Kako prijaviti stranice?](#)[Hrvatska uživo](#)Dodajte svoje
sjedište i budite
dio www.hr!**TRAŽI**

Naslovnica > Web katalog

[O Hrvatskoj](#)
povijest · tradicija · jezik · karte[Kultura i umjetnost](#)
kazalište · muzeji · glazba[Gospodarstvo](#)
financije · industrija · trgovina[Računala i mreže](#)
tvrtke · internet · događaji[Obrazovanje](#)
knjižnice · sveučilišta · škole[Zabava](#)
knjige · dopisivanje · hobiji[Događaji](#)
kulturne · sportske · znanost[Zakonodavstvo i politika](#)
vlast · zakoni · stranke[Novosti, mediji i časopisi](#)
radio · televizija · novine[Organizacije i udruženja](#)
neprofitne · akademiske[Znanost i istraživanje](#)
institucije · medicina · projekti[Sport i rekreacija](#)
klubovi · košarka · nogomet[Društvo](#)
gastronomija · ekologija · religija[Turizam i putovanja](#)
smještaj · mjesta · putovanja

Za one koji žele više

Kod *Yahoo!* treba razlikovati web katalog na adresi <http://dir.yahoo.com/> od www.yahoo.com koji predstavlja kombinaciju portala i tražilice.

Do nedavno je i *Google* imao svoj katalog *Google Directory*, no od ovog se alata odustalo jer se u *Google* procijenilo da je bolji način pretraživanja weba putem tražilice.

Google Directory is no longer available.

We believe that [Web Search](#) is the fastest way to find the information you need on the web.

Web portali

Portali su posebna web sjedišta koja predstavljaju "ulaz" na WWW od kojega se može odabirom veza krenuti u dohvaćanje različitih informacija: drugih web stranica, slika, videoa, raznih datoteka, elektroničke pošte, foruma, web 2.0 alata. Portali mogu obuhvaćati široki raspon tema. Mogu biti opće namjene poput portala koju nude vijesti no i vrlo specijalizirani za pojedina područja, na primjer obrazovanje (www.skole.hr). Zanimljiv primjer je portal *MojaEnergija* (www.mojaenergija.hr) koji je prema riječima autora zamišljen kao prepoznatljiv **hrvatski energetski web portal**. Portal pruža

informacije i novosti vezane uz aktualne teme i trendove u energetici, a ujedno daje uvid u osnove energetike, uporabu energije, utjecaj energetike na okoliš i druge slične teme.

The screenshot shows the homepage of MojaEnergija.hr. At the top, there's a navigation bar with links for 'naslovica', 'aktualno', 'knjižnica', 'savjeti', 'projekti', 'zajednica', and 'portal'. Below the navigation is a banner with the text 'moja energija' and a green field background. To the right of the banner is a 'Savjeti' (Advice) box containing text about heat loss prevention. Further down, there's a section titled 'Hrvatska i regija' (Croatia and region) featuring an article about a conference ('Konferencija: Pokrenimo zajednicu – zajedničkim djelovanjem do nižih računa za energiju') on December 16, 2011. On the left side, there's a sidebar for 'Sponsori' (Sponsors) featuring logos for 'ENCRO' and 'Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva'. To the right, there are several other boxes: one for 'NATJEĆANJE u uštedi energije i energetskoj učinkovitosti' (Competition in energy saving and energy efficiency), another for '(VILNO)RUSTVO.HR', and three more boxes for 'RELEEL', 'ARTAS', and 'RES BOAT'.

Portali su organizirani tako da korisnik putem atraktivno dizajnirane naslovnice može jednostavno doći do različitih usluga: pretraživača, različitih vijesti, drugih zanimljivih stranica na portalu ili na drugim web sjedištima, kontakta putem elektroničke pošte, foruma ili neke web 2.0 usluge itd. Vrlo često portali nude mogućnost prijave registriranih korisnika koji zatim mogu, kao na spomenutom primjeru portala, komentirati objavljene članke ili ih čak dopunjavati.

Online enciklopedije

Online enciklopedije na sistematičan način, sortirano prema abecedi ili po predmetima daju pregled ukupnog ljudskog znanja ili znanja o nekom užem području. Prednost online enciklopedija u odnosu na tiskane je u tome što koriste hipermediju, a osim pregledavanja po abecedi nude i pretraživanje sadržaja upisivanjem ključnih riječi. Poznati primjer enciklopedije na engleskom jeziku koja je dostupna i u tiskanom i u online izdanju je *Encyclopedia Britannica* (<http://www.britannica.com>). Slika prikazuje rezultate pretraživanja pojma *efekt staklenika* (na eng. *greenhouse effect*):

HOME • BROWSE • SHOP • BLOG • ADVOCACY • HELP

LOG IN

ENCYCLOPÆDIA Britannica eb.com

greenhouse effect

Search Results: greenhouse effect

Britannica:

- Encyclopædia
- Year in Review
- Dictionary
- Thesaurus
- Kids Encyclopedia

Additional Content:

- Magazines
- Ebooks & Primary Sources
- Web Search

ADS:

- GHG: Science & Technology | Onlinelibrary.wiley.com
- Global Catalyst Solutions | cicalyst.com

Featured Result:

greenhouse effect (atmospheric science)

More Results

greenhouse gas (atmospheric science)

Effects of the atmosphere from the article climate (meteorology)

Adverse effects from the article automotive industry

Potential effects of global warming from the article global warming (Earth science)

Effects of human activities and climate change from the article tundra (ecosystem)

ARTICLE from the Encyclopædia Britannica

greenhouse effect

greenhouse effect, a warming of the Earth's surface and troposphere (the lowest layer of the atmosphere), caused by the presence of water vapour, carbon dioxide, methane, and certain other gases in the air. Of these gases, known as greenhouse

The atmosphere allows most of the visible light from the Sun to pass through and reach the Earth's surface. As the Earth's surface is heated by sunlight, it

SEE MORE...

Jedna od web enciklopedija na hrvatskom jeziku je i *Proleksis enciklopedija* (enciklopedija.carnet.hr) koja predstavlja opću i nacionalnu online enciklopediju na hrvatskom jeziku, otvorenu, ali i urednički nadziranu. Pristup je omogućen svakom korisniku CARNeta putem elektroničkog identiteta u sustavu AAI@EduHr. Korisnici mogu ne samo čitati članke već ih i poboljšavati ili proširiti sadržaj komentarima, dopunama, ispravkama ili vlastitim novim člancima. Za istinitost podataka te konačne oblike članaka odgovorno je uredništvo.

PROLEKSIS ENCIKLOPEDIJA

prva hrvatska opća i nacionalna online enciklopedija

Traži

Početna stranica Abecedarij

Povrat na zadnju pretragu: efekt staklenika

• GEOGRAFIJA I SRODNE ZNANOSTI I PODRUČJA

staklenički efekt (efekt staklenika), zadržavanje Sunčeve energije u donjim slojevima atmosfere što dovodi do sve jačeg zagrijavanja koje štetno utječe na život na Zemlji (otapanje ledenjaka, klimatske promjene i sl.).

KOMENTARI

ODJAVI SE

POMOĆ KONTAKT

Kad govorimo o online enciklopedijama na Internetu svakako treba spomenuti danas vrlo popularnu **Wikipediju**, besplatnu online enciklopediju koja nastaje slobodnim sudjelovanjem uglavnom običnih korisnika, amatera. Najveći broj članaka nudi en.wikipedia.org na engleskom jeziku, no Wikipedija je dostupna i na hrvatskom jeziku (hr.wikipedia.org). Zbog toga što bilo tko može pisati članke u Wikipediji lako može doći do zlouporabe. Stoga treba biti oprezan s korištenjem članaka i provjeriti točnost sadržaja prije nego što se on preuzme. No isto tako neki autori procjenjuju da je točnost Wikipedije čak viša od 95 posto te se također ne savjetuje da se njezini članci u potpunosti ignoriraju i ne koriste.

[Glavna stranica](#)
[Kafić](#)
[Aktualno](#)
[Nedavne promjene](#)
[Službajna stranica](#)
[Pomoć](#)
[Donacije](#)
▼ [Ispis/izvoz](#)
[Napravi zbirku](#)
[Preuzmi kao PDF](#)
[Verzija za ispis](#)
► [Alati](#)
▼ [Drugi jezici](#)
[Afrikaans](#)
[العربية](#)
[Asturianu](#)
[Български](#)
[বাংলা](#)
[Bosanski](#)
[Català](#)
[Česky](#)
[Gumros](#)
[Članak](#) [Razgovor](#)[Čitaj](#) [Uredi](#) [Vidi stare izmjene](#)[Traži](#)U tijeku je izbor **jubilarnog članka**.

Staklenički efekt

 Predloženo je da se ovaj članak spoji sa člankom **Efekt staklenika**. ([Raspovrada](#))

 Ovaj članak ili dio članka nije pokriven **izvorima** (literatura, internetske stranice itd.)
Pomožite Wikipediji [navođenjem odgovarajućih izvora](#).

Zatopljenje klime popularno se zove **efekt staklenika** ili **staklenički učinak**. To je proces u kojem naš planet ne uspijeva održati ravnotežu između **energije** prikupljene sa **Sunca** i topline izražene u **sve mir**. Plinovi čija je koncentracija porasla zagađenjem **atmosfere** odbijaju dio topline natrag na **Zemlju**, što izaziva podizanje temperature atmosfere ne bi li se uspostavila nova ravnoteža. Sličan proces odvija se u **stakleniku**, pa odatle i naziv.

Uzroci nastanka stakleničnih plinova [\[ured\]](#)

Kao glavni krivac do sada je proglašavan **uglični dioksid** (CO₂), čija je koncentracija u atmosferi podignuta izgaranjem **fossilnih goriva** (ugljena, nafte, plina). No, zadnja istraživanja ukazuju na to da uglični dioksid nije najveći uzročnik zatopljenja! Zahvaljujući mjehunićima zraka zarobljenim u polarnom ledu bilo je moguće odrediti sastave atmosfere od **1850.** godine do danas. Rezultati pokazuju da je promjena klime zadnjih videsetak godina najvećim dijelom uzrokovanata **troposferskim ozonom** (O₃), **metanom** (CH₄), **klorofluorougljicima** (CFC), i vrlo sitnim česticama čadi!

Zagadavanje zraka pojačava staklenički

Slične web enciklopedijama su i razne arhive digitalnih knjiga i časopisa, poput CARNetove *e-Knjžnice* (e-knjiznica.carnet.hr) koja nudi svim članovima obrazovne, akademske i istraživačke zajednice - učenicima, nastavnicima, studentima, profesorima i znanstvenicima članke u PDF formatu.

Web 2.0

Termin Web 2.0 koristi se kako bi se naglasilo novi trend korištenja World Wide Weba. Pri tome se ne misli na tehnologiju (iako se i ona unaprjeđuje), već prvenstveno na internetske usluge i načina korištenja same platforme. Najveće razlike između prve generacije Weba i druge generacije ili Weba 2.0 su u tome što je u prvoj komunikacija bila jednosmjerna i web se koristio većinom kao izvor informacija, dok je u drugoj dvosmjerna. To znači da sada korisnici ne samo da pristupaju sadržajima na webu, već su uvelike zaslužni i za njegovo kreiranje. Zbog promjene načina na koji ljudi komuniciraju putem weba, može se reći da Web 2.0 predstavlja odnos, a ne tehnologiju.

Web 2.0 alati su posebni programi za korištenje na webu koji omogućuju korisnicima da sami stvaraju svoje sadržaje i razmjenjuju ih s drugima. Danas su razvijeni brojni Web 2.0 alati, a svojom popularnošću se izdvajaju oni za društveno umrežavanje (npr. FaceBook) pisanje dnevnika ili blogova, zajedničko kreiranje dokumenata (wiki), izradu i razmjenu multimedijskih sadržaja poput slika (Flicker), videoa (Youtube), web plakata (Glogster), mentalnih mapa (Mindemeister), stripova (Bubble).

Sadržaji kreirani putem Web 2.0 alata mogu biti koristan izvor informacija, a do njih dolazimo ili pregledavanjem stranica određenog alata ili pretragom pomoću neke tražilice. Kao korisni se posebno izdvajaju wiki sadržaji (među njima već spomenuta Wikipedija), blogovi te repozitoriji slika ili video zapisa. Pri korištenju ovakvih materijala važno je paziti na dvije stvari: jesu li pronađeni sadržaji zaista **relevantni i točni** ili predstavljaju subjektivan, možda čak i netočan prikaz autora, te na **poštivanje autorskog prava**.

Primjer blogova o različitim temama možemo pogledati na bloger.hr (www.bloger.hr).

The screenshot shows the homepage of bloger.hr. At the top, there's a navigation bar with links to NOVA, DOME, DNEVNIK.hr, adovoljna.hr, GLETO, and MINI. On the right side of the header, there are buttons for 'blog', 'KREIRAJ SVOJ PRVI BLOG!', and 'PRIJAVI SE!'. Below the header, there's a large red 'blog' logo. The main content area features several blog posts and advertisements. One prominent ad is for 'TOP SHOP' featuring 'LANAFORM SLIMMING BELT'. Another ad shows a woman wearing a slimming belt with the text 'Cijena: 6x66 Kn' and 'Naručite!'. To the left, there's a stack of books with the title 'Bookeraj BLOGLER TIJEDNA'. To the right, there's a large image of an egg with the title 'Crno jaje BLOG'. Both sections include a brief description of the blog's purpose.

Još jedan blog koji zainteresiranim korisnicima donosi novosti na području primjene informacijsko-komunikacijskih tehnologija u učenju i obrazovanju je na adresi e-obrazovanje.carnet.hr.

The screenshot shows the homepage of e-obrazovanje.carnet.hr. The header features a lighthouse illustration and the text 'e-obrazovanje'. On the right, there's a logo for 'CARNet 10100 GODINA / YEARS'. Below the header, there's a navigation menu with links to 'Naslovna', 'Novosti', 'e-Obrazovanje', 'Moodle 2.0', 'Web 2.0', 'O nama', and 'Glogajte s nama'. A sidebar on the left contains a 'Prijava' section with fields for 'Username' and 'Password', a 'Remember me' checkbox, and a 'Login »' button. It also includes sections for 'Kategorije' (with a dropdown menu) and 'Korisne poveznice' (listing 'CARNet', 'e.Tečajevi za primjenu u nastavi', and 'E-learning akademija'). The main content area features a news article titled 'Second Life + Moodle = Sloodle' with a thumbnail image of people in a virtual environment. The article text discusses the integration of Second Life and Moodle using the Sloodle module.

Web tražilice

Za razliku od prije spomenutih izvora informacija na Internetu čije se web adrese znaju unaprijed te ih se upisuje u adresno polje web preglednika, **tražilice** (eng. *search engines*) se koriste kada se ne znaju točne adrese stranica, već samo određena tema. Pretraživanje se vrši pomoću **upita** korištenjem **ključnih riječi** koje se moraju odrediti, o čemu će više riječi biti u nastavku na primjeru

najpopularnije tražilice Google (www.google.hr ili www.google.com). Neke od ostalih poznatih tražilica su Bing (www.bing.com), Altavista (www.altavista.com/), Ask.com (<http://www.ask.com/>).

Još je jedna razlika između tražilica i ostalih spomenutih izvora kao što su tematski katalozi ili portalite i o njoj trebamo voditi računa kad tražimo neki sadržaj. Sadržaje na portalu su odabrale osobe, dok tražilice koriste svoje baze podataka. Popunjavanje se vrši automatski, pomoću posebnih programa (popularno ih zovu *pauci* ili *roboti*) čiji je zadatak da obilaze web, uzimaju podatke o ključnim riječima, sadržaju i adresama,... te ih uključuju u baze tražilica. Zato je moguće da nam ponekad takvi automatski rezultati koje nam daju tražilice neće odgovarati, pa je potrebno pažljivo birati i ključne riječi za pretraživanje, ali i rezultate u ponuđenoj listi.

Ponekad su web tražilice integrirane zajedno s tematskim katalozima ili portalima. Primjeri su već spomenuti www.yahoo.com, www.lycos.com ili www.hr.

Nevidljivi web

Na kraju ćemo spomenuti takozvani "nevidljivi web" do čijeg se sadržaje ne može doći pomoću tražilica jer je spremljen u zaštićenim bazama podataka, katalozima knjižnica, bazama sustava za upravljanje učenjem,...

Jedan od primjer za "nevidljivi web" je i CARNetov portal za učenje na daljinu Nikola Tesla: samo korisnici sa AAI korisničkim identitetom mogu se nakon prijave koristiti njegovim sadržajem i pretraživati ga. Sav sadržaj je zaštićen u bazi podataka sustava za upravljenje učenjem (LMS).

The screenshot shows the homepage of the 'Nacionalni portal za učenje na daljinu "Nikola Tesla"' (National Portal for Distance Learning 'Nikola Tesla'). The page has a yellow background. At the top, the portal's name is displayed in large white text. Below the title is a grid of numerous small, colorful icons representing various educational topics such as science, technology, engineering, and mathematics (STEM). A prominent blue button labeled 'PRIJAVA' with a right-pointing arrow is located in the lower center. At the bottom of the page, there is a navigation bar with links to 'Upute za prijavu', 'Popis tečajeva', and 'Demo lekcije'.

ministarstvoznanostiobrazovanjašporta

CARNET | 10100
GODINA / YEARS

Za one koji žele više

Iako je posebnim načinima pretraživanja ponekad moguće doći i do nekih "skrivenih" webova, često se tada daje samo općeniti pregled pretrage, a nije uvijek moguće dohvatiti i sam sadržaj.

Na primjer, Googlov alat za pretraživanje znanstvenih članaka Google Scholar (Znalac) scholar.google.com omogućiti će da dobijemo popis članaka, najčešće u obliku PDF dokumenata. Međutim, ponekad će biti moguće dohvatiti samo sažetke ovih članaka jer se čitavi tekst nalazi u bazi nekog časopisa, zaštićen je autorskim pravom i mora se platiti da bi se dozvolilo njegovo preuzimanje.

efekt staklenika   [Advanced Scholar Search](#)
[Scholar Preferences](#)

Articles (include patents) Legal opinions and journals

Stand on the shoulders of giants

[About Google Scholar](#) - [All About Google](#) - [My Citations](#)

©2012 Google

2.5 O autorskom pravu i citiranju izvora s weba

U prethodnom poglavlju već se nekoliko puta naglasilo kako pri pretraživanju Interneta treba "paziti na poštivanje autorskog prava". Naime, samim time što se vrlo jednostavno, u par klikova može doći do sadržaja web stranica, ne znači da je sve sadržaje ujedno i dopušteno spremati na osobno računalo i koristiti, čak i za nekomercijalne svrhe kao što je izrada digitalnih nastavnih materijala za učenike.

Prilikom preuzimanja sadržaja s Interneta kako bi se izrađivali digitalni nastavni materijali ili na drugi način koristili u nastavi, nastavnici su dužni pridržavati se pravila o intelektualnom vlasništvu odnosno poštivati odredbe *Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima* (NN br. 167/2003. i 79/2007.).

Najčešće je sadržaj zaštićen autorskim pravom označen znakom © (kratica izraza *copyright*) nakon kojeg obično slijedi ime nositelja autorskog prava i navođenje godine prvog izdanja djela. Međutim, važno je imati na umu kako autor stječe autorsko pravo samim time što ga je načinio (te primjerice objavio na Internetu), čak i ako ga ne označi sa ©.

Citiranje tekstualnih ulomaka autorskog djela za potrebe nastave je dopušteno uz uvjet da se mora naznačiti **izvor i ime autora**.

Prije preuzimanja, korištenja ili prepravke teksta web stranica i ostalog multimedijalnog materijala s Interneta (slike, zvuk, video zapis) preporučljivo je proučiti **uvjete korištenja** (*Terms of Service*). Ukoliko ih nema navedenih, dobra praksa je tražiti od autora ili institucije koje je objavila web sjedište **dopuštenje za korištenje** materijala za nastavu.

Slike se s web stranica vrlo jednostavno mogu preuzeti i koristiti te se ponekad zaboravlja da su najčešće zaštićene autorskim pravom. Prije preuzimanja slika s Interneta uvijek je potrebno provjeriti smije li se slika uopće preuzeti, a ukoliko smije, uz koje uvjete korištenja. Isto vrijedi i za video i zvuk.

Kako pravilno citirati izvore s weba?

Kao i kod citiranja klasične tiskane literature, postoji više načina ili standarda na koji možemo citirati web stranice i ostale sadržaje na Internetu. Umjesto da ulazimo u detaljno objašnjavanje standarda, preporučiti ćemo jedan od mogućih načina te navesti par primjera uz napomenu da je **jedino pravilo**: nikada ne citirati samo web adresu (URL) stranice.

Za online izvore, primjerice web stranice koji imaju navedenog autora navodimo sve podatke: prezime i ime autora, ime web sjedišta i web adresu. Uz to se može naglasiti da je riječ o online izvoru (npr. oznakom [online]), a poželjno je na kraju u zagradi navesti i datum dohvaćanja stranice.

Ukoliko neke web stranice nemaju navedenog autora (primjerice, stranice nekog proizvođača softvera ili sveučilišta) navode se također svi navedeni podaci osim prezimena i imena autora.

Primjeri:

1. Hoić-Božić, Nataša. *Izrada coursewarea*. Portal ahyco.ffri.hr [online] (Citirano: 19. 03. 2012.)
<http://ahyco.ffri.hr/portal/Glavna.aspx?IDKategorije=9>
2. CARNet referalni centri za e-obrazovanje. [online] (Citirano: 19. 03. 2012.)
<http://www.carnet.hr/referalni/obrazovni/>
ili kao: CARNet referalni centri za e-obrazovanje, <http://www.carnet.hr/referalni/obrazovni/>, 19. 03.2012.)

Nije dobro navesti samo: <http://www.carnet.hr/referalni/obrazovni/>

Međutim, kratki oblik adrese dopušten je kada se radi o web sjedištima poznatih institucija, portalima i sličnim stranicama, primjerice [CARNet.hr](#), [Google.hr](#), [www.MojaEnergija.hr](#). Iako se u web adresama ne razlikuju mala i velika slova te je svejedno upisivati u preglednik npr. carnet.hr ili CARNet.hr, kod citiranja izvora je dobro koristiti i mala i velika slova prema pravilima pravopisa ili kao što je to uobičajeno za neku instituciju.

Za one koji žele više

Uvjeti korištenja multimedijskih sadržaja se mogu znatno razlikovati za različita web sjedišta. Kako bi se to ujednačilo te omogućilo jednostavnije korištenje, osmišljene su *Creative Commons* (CC) licence (creativecommons.org) no treba naglasiti da ove licence ipak nisu još uvijek zastupljene kod označavanja sadržaja na Internetu.

Preporuka je da se pri preuzimanju tekstualnih i ostalih multimedijalnih sadržaja provjeri postoje li CC licence te da ih se pridržava.

Autori mogu i vlastite izradjene sadržaje za e-učenje zaštititi pomoću *Creative Commons* (CC) licenci.

Trenutne osnovne licence (na hrvatskom jeziku) su:

- Imenovanje CC BY
- Imenovanje-Dijeli pod istim uvjetima CC BY-SA
- Imenovanje-Bez prerada CC BY-ND
- Imenovanje-Nekomercijalno CC BY-NC
- Imenovanje-Nekomercijalno-Dijeli pod istim uvjetima CC BY-NC-SA
- Imenovanje-Nekomercijalno-Bez prerada CC BY-NC-ND

Najslobodnija je CC BY licenca kojom autor daje dozvolu da se njegovo djelo distribuira, prerađuje i mijenja na sve moguće načine, čak i ako je to u komercijalne svrhe. Jedno ga se mora navesti kao autora izvornog djela.

Najrestiktivnija je CC BY-NC-ND licenca kojom autor dopušta preuzimanje i dijeljenje svog djela, ali uz uvjet da ga se ne mijenja, ne koristi u komercijalne svrhe i navodi autor.

Više o licencama možete pročitati na web stranicama CC organizacije na adresi <http://creativecommons.org/licenses/>

SolarGIS © 2011 GeoModel Solar s.r.o.

Na primjer, gornja slika dostupna na stranici Wikipedije o solarnoj energiji ili putem adrese <http://hr.wikipedia.org/wiki/Datoteka:SolarGIS-Solar-map-Croatia-en.png> ima CC BY-SA licencu:

Ova datoteka je licencirana pod Creative Commons
Imenovanje-Dijeli pod istim uvjetima 3.0 nelokaliziranom
licencijom.

Autor: SolarGIS © 2011 GeoModel Solar s.r.o.

Slobodno smijete:

- **dijeliti** – umnožavati, distribuirati i javnosti priopćavati djelo
- **remiksirati** – prerađivati djelo

Pod sljedećim uvjetima:

- **imenovanje autora** – Morate priznati i označiti autorstvo djela na način kako je specificirao autor ili davatelj licencije (ali ne na način koji bi sugerirao da Vi ili Vaše korištenje njegova djela imate njegovu izravnu podršku).
- **dijeli pod istim uvjetima** – Ako ovo djelo izmjenite, preoblikujete ili stvarate koristeći ga, novonastalo djelo možete distribuirati pod istom, sličnom ili kompatibilnom licencijom.

Ukoliko sliku uključujemo u neki tekst, prema zahtjevu autora moramo navesti (najbolje ispod slike) sljedeći tekst: "SolarGIS © 2011 GeoModel Solar s.r.o."

Istražite

Ukoliko želite pročitati više o zaštiti intelektualnog vlasništva u Hrvatskoj, preporučujemo digitalni udžbenik autora Tihomira Katulića "Uvod u zaštitu intelektualnog vlasništva u RH".

Udžbenik je izdao CARNet i u PDF formatu je dostupan putem e-Knjižnice na adresi e-knjiznica.carnet.hr nakon prijave s AAI@EduHr korisničkim podacima.

3 Google tražilica

3.1 Osnovne tehnike pretraživanja

Za pretraživanje ćemo koristiti popularne alate: Google tražilicu i Mozilla Firefox preglednik.

Kao što je uobičajeno kod računalnih programa, i kod Firefox preglednika postoji više načina na koji možemo pristupiti pretraživanju no mi ćemo zbog jednostavnosti i ujednačenosti odabrati jedan: **upisivanje web adrese <http://www.google.hr/> u alatnu traku Mozilla Firefox preglednika.**

Nakon pritiska na *Enter* prikazuje se početna stranica Google Hrvatska koja izgleda ovako:

U sredini stranice je **Google logo (1)** ispod kojeg je **okvir za pretraživanje (2)** odnosno upisivanje **upita** ili pojmove za pretraživanje. Na vrhu je **izbornik (3)** koji omogućuje pretraživanje nekih posebnih sadržaja (primjerice slika ili karti) ili dostup do dodatnih usluga koje nudi Google (primjerice kalendara ili prevoditelja).

Google logo se ponekad mijenja sličicom ili animacijom koja se naziva **Google Doodle**, a predstavlja dekorativne izmjene loga tako da na zgodan način predstavlja značajan događaj koji se dogodio na određeni dan (neki praznik, godišnjicu, obilježavanje poznatog umjetnika ili znanstvenika). Na primjer, ovako je izgledao Google Doodle na Dan neovisnosti Republike Hrvatske 8. listopada 2011. godine:

a ovako na prvi dan proljeća 20.3. prijestupne 2012. godine:

Upit (eng. *query*) je zahtjev koji se šalje Google tražilici kako bi se od nje dobile određene informacije. Upit se sastoji od jedne ili više riječi, brojeva ili fraza.

Na primjer, pretražujemo koristeći upit *efekt staklenika* (kao notaciju čemo ubuduće koristiti upisivanje upita unutar uglatih zagrada koje podsjećaju na okvir za pretraživanje: [efekt staklenika]). Čim se započne s upisivanjem pojma pretraživanja u okvir za upisivanje upita, automatski se prikazuju rezultati za popularna pretraživanja koja započinju s upisanim tekstrom. Ispod okvira se i stranica dinamički mijenja i prikazuje ažurirane rezultate koji uključuju web stranice o ovoj temi, a ponekad i slike.

Konačni rezultat dobiti ćemo pritiskom na Enter ili klikom na gumb: (plavi s povećalom).

Pretraživanje   Oko 30.300 rezultata (0,24 sek)

Sve   Slike   Videozapis   Više

Rijeka   Promjeni lokaciju

Web   Stranice napisane na hrvatskom   Stranice iz zemlje Hrvatska   Prevedene stranice na stranim jezicima

Svi rezultati   Web-lokacije sa slikama   Više alata

[Slike za upit efekt staklenika - Prijavite slike](#)

[Efekt staklenika - Wikipedija](#)
hr.wikipedia.org/wiki/Efekt_staklenika

Efekt staklenika je proces koji održava uravnoteženu temperaturu koja pak omogućuje život na Zemlji. Sličan (s naglaskom na sličan) proces odvija se u ...
↳ Povijest spoznaje efekta ... - Princip efekta staklenika - Staklenički plinovi

[Efekt staklenika - Wikipedia](#)
bs.wikipedia.org/wiki/Efekt_staklenika

Zagrijavanje klime popularno se zove "efekt staklenika". To je proces u kojem naš planeta ne uspijeva održati ravnotežu između energije prikupljene sa Sunca ...

[Staklenički efekt - Wikipedija](#)
hr.wikipedia.org/wiki/Staklenički_efekt

Zatopljenje klime popularno se zove efekt staklenika ili staklenički učinak. To je proces u kojem naš planet ne uspijeva održati ravnotežu između energije ...

Što sadrži stranica s rezultatima?

Stranica s rezultatima nudi mnoštvo informacija i linkova od kojih je većina povezana s upitom no ponekada se (obično na desnoj strani) pojavljuju i *linkovi sponzora*, odnosno plaćeni oglasi.

Pri vrhu stranice se navodi približni **broj rezultata** i **vrijeme** koje je bilo potrebno za pretraživanje.

Glavni dio stranice čini **lista rezultata**, većinom popisi stranica i dokumenata no među njima mogu biti i slike ili video isječci. Rezultati su poredani tako da su oni koje Google smatra najrelevantnijima za upit prikazani prvi.

Prvi redak svakog rezultata je **naslov** stranice u plavoj boji i podvučen jer je riječ o vezi (linku) čiji klik vodi na tu stranicu. Ispod je zelenom bojom napisana **web adresa** (URL stranice), a zatim slijedi nekoliko rečenica u obliku **sažetka** (tzv. *snippet*) u kojima su podebljano označene riječi iz upita. Na gornjoj slici su to riječi **efekt staklenika**. Primjer jednog rezultata:

[Efekt staklenika - Znanost.com](#)
www.znanost.com/clanak/efekt-staklenika/

Efektom staklenika nazivamo zagrijavanje Zemljine atmosfere zbog otežane reemisije topline primljene zračenjem. Zemlja se, naime, najviše zagrijava vidljivo.

Nešto je drugačiji *snippet* za pronađene video zapise:

[Efekt Staklenika - 2. dio - YouTube](#)

www.youtube.com/watch?v=IN1bBklLvcQ
8 svi 2008 - 5 min - Učitao korisnik scomp4ny
Film koji objašnjava **efekt staklenika** i njegov utjecaj na Zemlju i živi svijet. Napravljen za prezentaciju ...

[Više videozapisa za upit efekt staklenika »](#)

Ukoliko prijeđemo pointerom preko rezultata, desno se pokazuje strelica te se klikom na nju pojavljuje umanjeni prikaz stranice (*Instant Preview*) te link na tu stranicu koja je spremljena u Google privremenu memoriju (korisno u slučaju da originalna stranica nije dostupna, primjerice zbog prekida veze prema web serveru na kojem se nalazi).

[Efekt staklenika - Znanost.com](#)
www.znanost.com/clanak/efekt-staklenika/ -
Spremljeno u privremenu memoriju

Napomena: ukoliko sami budete isprobavali gornji primjer i pretraživali pojam *efekt staklenika*, vrlo je vjerojatno da ćete dobiti drugačiji izgled ekrana jer Google neprestano pretražuje web i traži nove stranice kojima dopunjuje svoju bazu te poboljšava i algoritme za pretraživanje.

Alati i filtri

Panel s lijeve strane prikaza rezultata prikazuje lokaciju na kojoj se nalazimo te neke alate i opcije za pretraživanje koji su korisni za trenutnu listu rezultata. U našem primjeru se na početku može odabrati žele li se prikazati sve stranice, slike ili videozapisi (te neki dodatni alati dostupni odabirom Više). Kao lokacija je prikazana Rijeka.

Ukoliko je odabrana opcija "**Sve**" (to je i standardna opcija prikazana kod prvog prikaza liste rezultata), možemo se odlučiti želimo li stranice na hrvatskom jeziku, iz Hrvatske ili prevedene s nekog od stranih jezika. Mogu se odabrati i samo Web-lokacije sa slikama što će rezultirati stranicom:

Sve

Slike

Videozapisi

Više

Web

Stranice napisane na hrvatskom

Stranice iz zemlje Hrvatska

Prevedene stranice na stranim jezicima

Bilo kad

Proteklog sata

Protekla 24 sata

Proteklji tjedan

Protekli mjesec

Protekla godina

Odabrani raspon...

Svi rezultati

Web-lokacije sa slikama

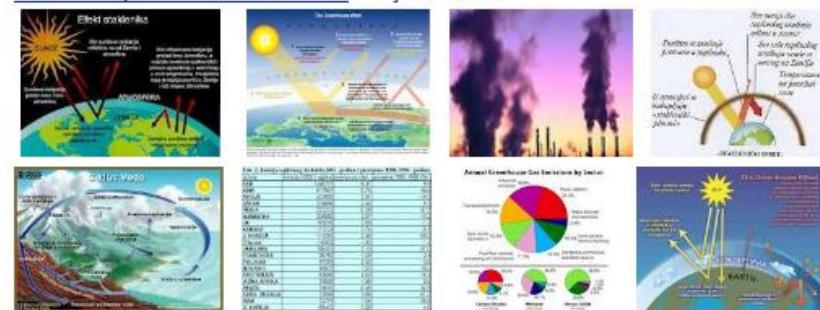
Doslovno

Poništi alate

Web-lokacije sa slikama

Slike za upit efekt staklenika - Prijavite slike

Efekt staklenika i Kyotski protokol (1. dio) | Geografija.hr

www.geografija.hr/clanci/.../efekt-staklenika-i-kyotski-protokol-1-di...

16 svi 2008 – Efekt staklenika ima vrlo važnu ulogu u zagrijavanju Zemljine površine; Upravo zbog tog efekta na površini Zemlje postoji raspon temperature ... Broj slika: 5

Referat Globalno zagrijavanje i efekt staklenika - Medicinska škola ...

www.ss-medicinska-ka.skole.hr/saznaj.../globalno_zagrijavanje.htm

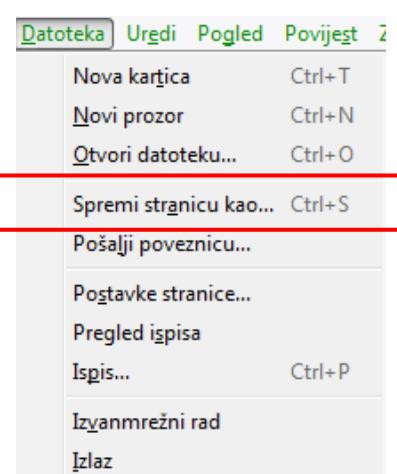
14 tra 2008 – Pojava zadržavanja energija na Zemlji se naziva efekt staklenika. On je zapravo normalna pojava koja je i omogućila razvoj života. Bez nje bi ... Broj slika: 7

Sada se i skup alata dinamički promijenio i izgleda nešto drugačije te se nudi skupina opcija "Bilo kad" koje nam dopuštaju odabir raspona nastanka stranice, od proteklog sata do proteklije godine ili proizvoljnog raspona. Panel s alatima vraćamo u polazno stanje odabirom posljednje opcije "Poništi alate".

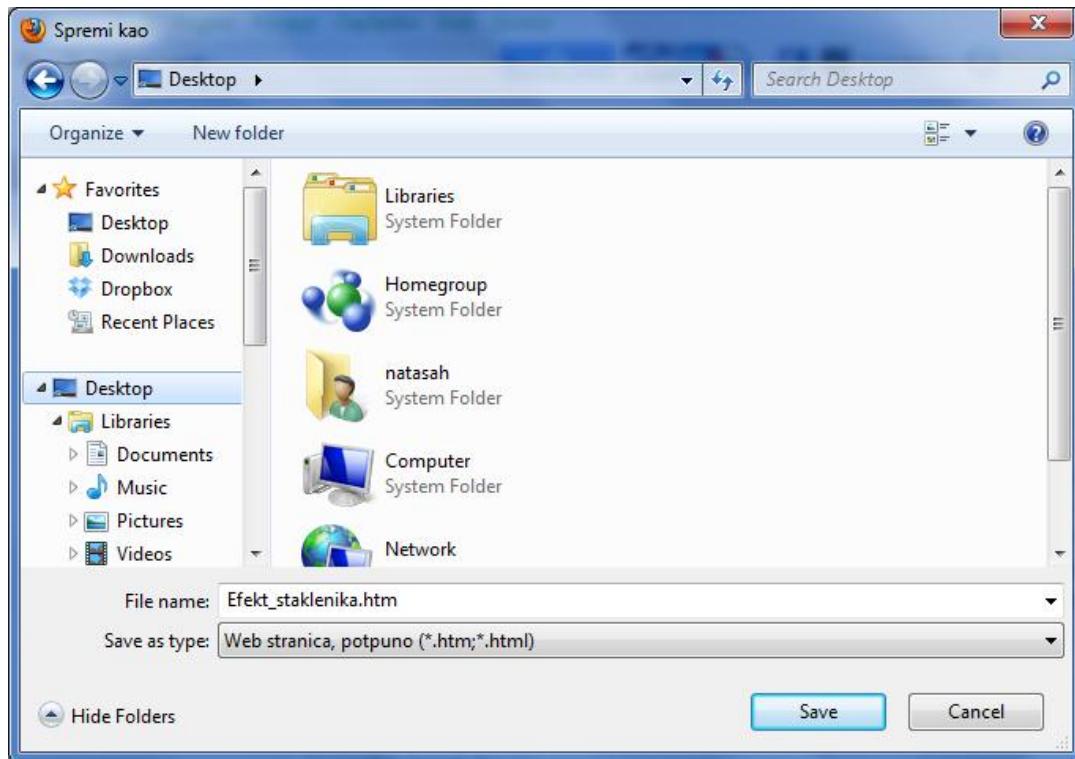
Kako snimiti sadržaj web stranice

Ponekad nam je potrebno stranicu ili dio stranice koju smo pronašli na webu spremiti na osobno računalo.

Cijelu stranicu spremiti ćemo pomoću naredbe Datoteka | Spremi stranicu kao...

U dijaloškom okviru se na standardni način kao i kod ostalih Windows programa treba odabratim mapu u koju spremamo datoteke. Kao ime datoteke možemo ostaviti ponuđeno ili upisati vlastito. Za tip datoteke je preporuka ostaviti mogućnost: *Web stranica, potpuno* kako bi spremili ne samo tekst već i slike i sve druge datoteke koje su povezane s web stranicom.

Rezultat spremanja u mapi će biti web stranica pod nazivom *stranica.html* koja sadrži tekst. Uz nju se kreirala i mapa koja se zove *stranica_datoteke* i u njoj su spremljene slike i sve ostale datoteke koje su bile povezane sa web stranicom.

U donjem primjeru snimili smo stranicu sa web adresе http://hr.wikipedia.org/wiki/Efekt_staklenika pod ponuđenim imenom *Efekt_staklenika.htm*. Uz nju je kreirana i mapa sa datotekama *Efekt_staklenika_datoteka* te ikone na računalu izgledaju ovako:

3.1.1 Pretraživanje slika

Ukoliko smo odmah u polaznom panelu s opcijama prikaza rezultata na lijevoj strani umjesto "Sve" odabrali opciju **Slike**, prikaz rezultata se mijenja, kao i popis alata i opcija u panelu. Rezultati se sastoje od niza sličica koje su raspoređene u stranice.

U panelu s alatima može se jednostavnim klikom na opciju odabratim: *veličina slika* (Bilo koje veličine, Velike, Srednje, Ikona, Veće od..., Točno...), *boja* (sa svim bojama, crno-bijele ili s prevladavajućom crvenom, plavom, zelenom,...ili nekom drugom od ponuđenih boja), *tip slike* (Bilo koja, Lice, Fotografija, Isječak crteža ili Crtež) te jesu li slike nastale bilo kada ili protekli tjedan.

Svi rezultati
Prema predmetu

Bilo koje veličine

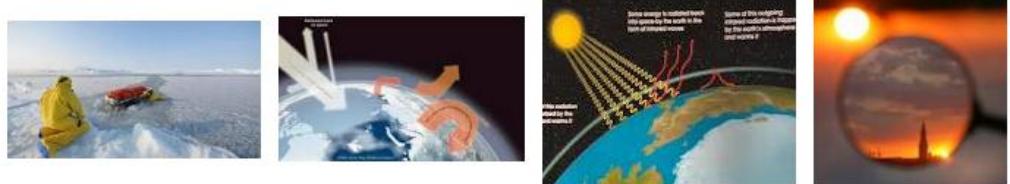
Veličine
Srednje
Ikona
Veće od...
Točno...

Bilo koje boje
Sve boje
Crno-bijele

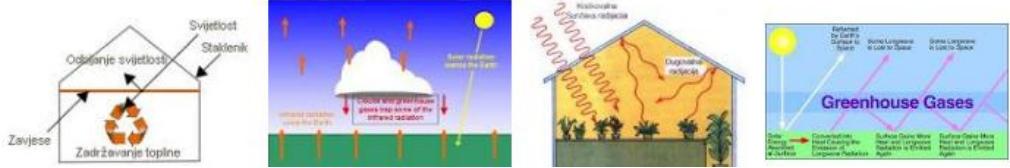
Stranica 2

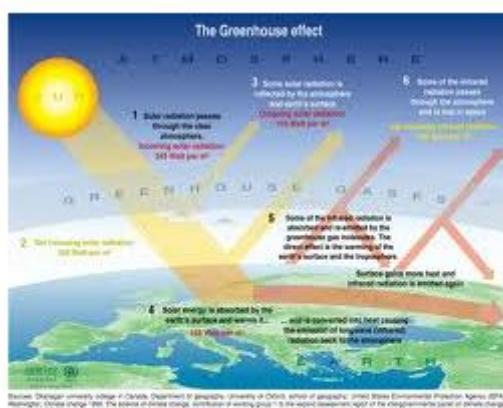
Bilo koja
Lice
Fotografija
Isječak crteža
Crtanje

Stand. prikaz
Prik. vel.

Bilo kad

Ukoliko pointerom miša prijeđemo preko određene sličice, prikazuje se nešto uvećana kopija ispod koje su navedeni: naziv datoteke sa slikom koji je ujedno i link na nju (plavo), adresa web stranice na kojoj se slika nalazi (zeleno), veličina slike u pikselima te kratki opis slike.

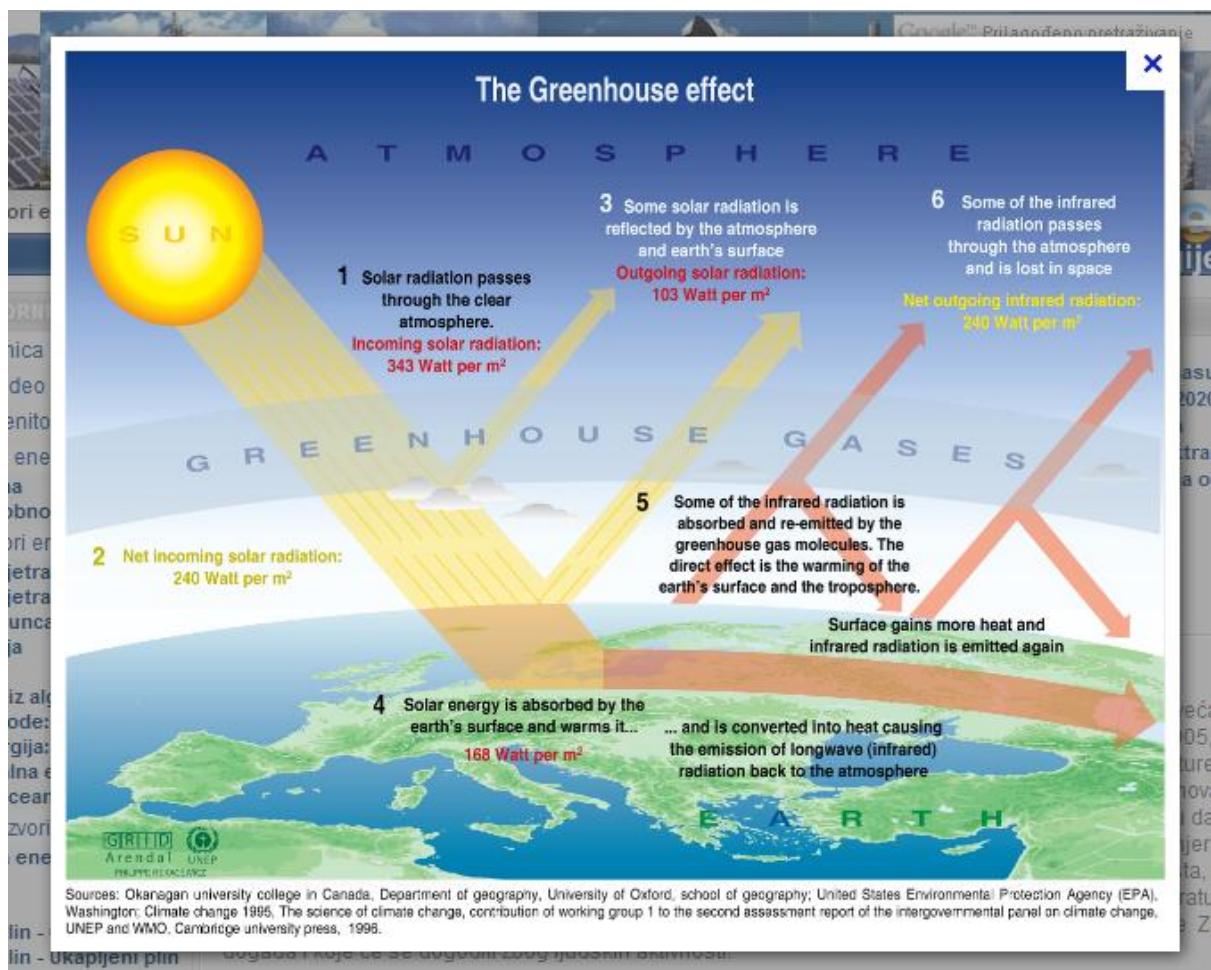
[greenhouse_effect.png](#)

izvorenergije.com

1238 x 996 - Detaljan prikaz efekta staklenika. Kliknite na sliku za punu

Slično - Više veličina

Slika će se moći dobiti u punoj veličini ukoliko kliknemo na nju što za naš primjer izgleda ovako:

U panelu s desne strane može se izabrati odlazak na web stranicu na kojoj se slika nalazi (*Web-lokacija za sliku*) ili prikaz te zatim snimanje pune veličine slike (*U punoj veličini*):

Google slike

Web-lokacija za sliku

Detaljan prikaz efekta staklenika. Kliknite na sliku za punu veličinu.
izvorenergije.com

U punoj veličini

1238 × 996 (2x veće), 622KB
[Više veličina](#)

[Pretraživanje po slikama](#)

[Slične slike](#)

Vrsta: PNG

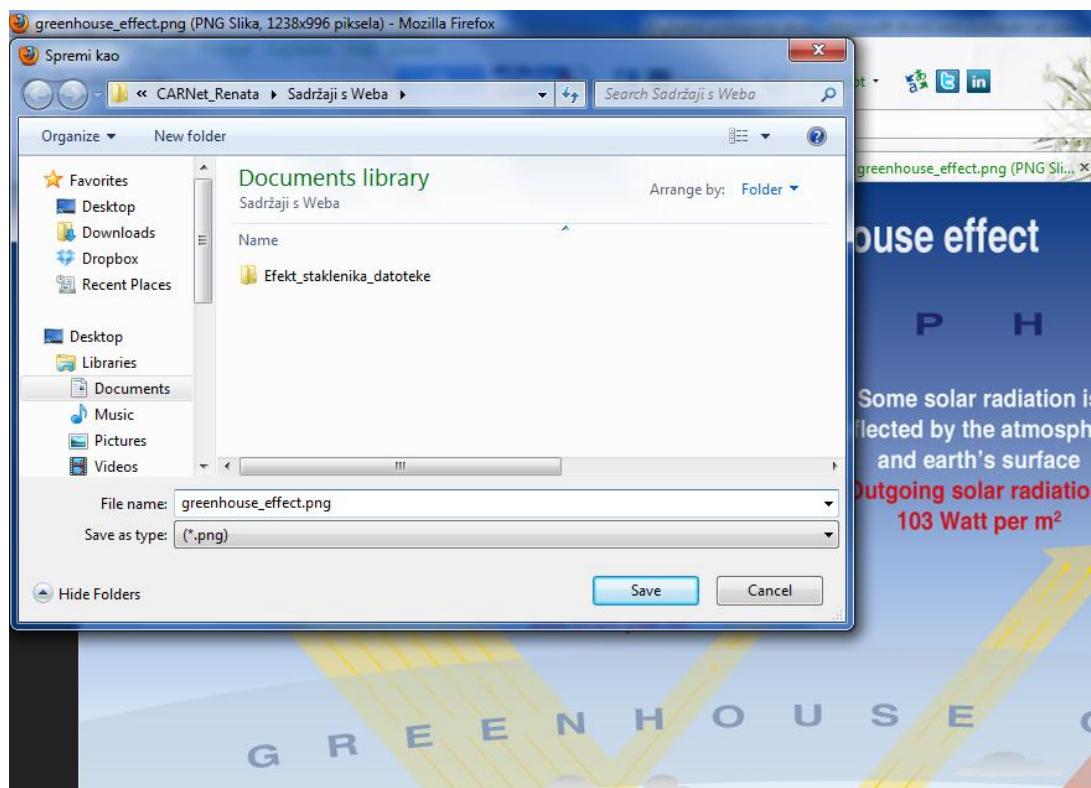
Slike su možda zaštićene autorskim pravima.

Kako snimiti sliku na računalo

Sliku možemo preuzeti na računalo ukoliko odaberemo link koji vodi na datoteku u punoj veličini "U punoj veličini". Tada se u prozoru preglednika samostalno prikazuje slika bez ostatka web stranice, pri čemu može biti riječi o umanjenom prikazu ukoliko je original prevelik da bi cijeli stao u prozor preglednika. U slučaju kad je prikaz umanjen, pointer miša se mijenja iz strelice u povećalo te klikom na sliku pomoću povećala možemo dobiti pravu, veliku verziju.

Datoteka se sprema pomoću naredbe preglednika *Datoteka / Spremi stranicu kao...* na isti način kao što smo to radili sa web stranicom. Glavna razlika je u tome što će se spremiti samo jedna datoteka sa slikom koja najčešće ima nastavak .png, .jpg ili .gif. Važno je napomenuti da se u imenu datoteke ovi nastavci ne smiju mijenjati.

U našem primjeru datoteka će se spremi pod imenom *greenhouse_effect.png*.

Drugi način koji se često koristi za preuzimanje slika s Weba je snimanje slike koja je uključena na web stranicu. Stranicu ćemo otvoriti tako da u panelu odaberemo opciju "Web-lokacija za sliku".

Kliknuti ćemo desnom tipkom miša na sliku i u padajućem izborniku odabrati *Spremi sliku kao...* nakon čega se ponovo otvara isti dijaloški okvir za spremanje slike u mapu lokalnog računala.

NUKLEARNA ENERGIJA

- Ugulen
- Nafta
- Prirodni plin - Općenito
- Prirodni plin - Ukapljeni plin

Energija i ekologija

- Černobilska katastrofa
- Globalno zatopljenje
- Globalno zatamnjene
- Niskoenergetske kuće

Činjenice o energiji

- Činjenice o biodizelu
- Činjenice o nuklearnoj en.
- Činjenice o ITER projektu
- Činjenice o geoterm. ener.
- Činjenice o solarnoj ener.

Korisni linkovi

Izvori energije - RSS Feed

DODATNO

- Nafta - Neka pitanja
- Geo. en. - Upotreba i principi
- Prednosti biomase

ZANIMLJIVI LINKOVI

- US Department of Energy

CRUDE OIL PRICE

\$106.75 (-0.11%)

The diagram illustrates the greenhouse effect. The Sun emits solar radiation through the atmosphere (labeled 1) to Earth (labeled 4). The Earth reflects solar energy back into space (labeled 2). A red box highlights the option "Spremi sliku kao..." (Save as image) in a context menu.

Detaljan prikaz efekta staklenika. Kliknite na sliku za punu veličinu.

3.1.2 Pretraživanje videozapisa

Odabirom opcije Videozapisi u popisu rezultata pretraživanja prikaz rezultata se mijenja, a prilagođava se popis alata i opcija u panelu s lijeve strane. Rezultati se sastoje od sličica naslovica videa, veze na stranicu s videom i standardnog opisa (*snippet*) uz koji su navedeni i trajanje videa, datum postavljanja te osoba koja ga je stavila na web (ukoliko se taj podatak može pronaći).

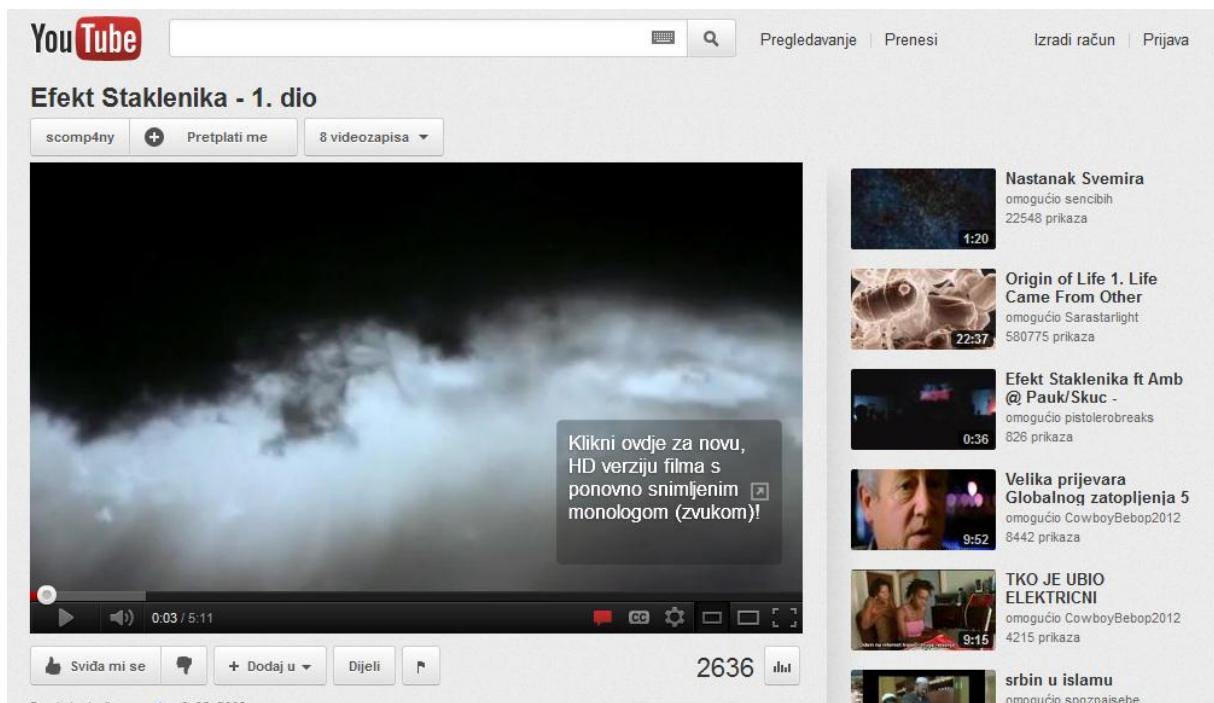
Pretraživanje   Oko 162 rezultata (0,34 sek)

Sve	Efekt Staklenika - 1. dio - YouTube
Slike	youtube.com
Videozapisi	8 svr 2008 - 5 min - Učitao korisnik scomp4ny Film koji objašnjava efekt staklenika i njegov utjecaj na Zemlju i živi svijet. Napravljen za prezentaciju ...
Više	
Web	Efekt Staklenika - 2. dio - YouTube
Stranice napisane na hrvatskom	youtube.com
Stranice iz zemlje Hrvatska	8 svr 2008 - 5 min - Učitao korisnik scomp4ny Film koji objašnjava efekt staklenika i njegov utjecaj na Zemlju i živi svijet. Napravljen za prezentaciju ...
Sva trajanja	Efekt staklenika - YouTube
Kratko (0-4 min)	youtube.com
Srednje (4-20 min)	27 velj 2012 - 10 min - Učitao korisnik VanzemaljskiDabar Film koji objašnjava efekt staklenika i njegov utjecaj na Zemlju i živi svijet. Napravljen za prezentaciju ...
Dugo (20 min ili više)	
Bilo kad	Efekt staklenika! - YouTube
Proteklog sata	youtube.com
Protekla 24 sata	28 tra 2009 - 10 min - Učitao korisnik vesnasipus Efekt Staklenika ft Amb @ Pauk/Skuc - 24.11.2006 .by pistolerobreaks826 views · Velika prijevara ...

Najvažnije nove opcije koje su specifične za video su: *trajanje* (Kratko (0-4 min), Srednje (4-20 min), Dugo (20 min ili više)), *kvaliteta* (Bilo koja kvaliteta ili Visoka kvaliteta), mogućnost prikaza samo videa koji imaju i *titlove za gluhonijeme*, te *izvor videoa* (Bilo koji izvor, youtube.com, vimeo.com, hrt.hr, google.com, itd.)

Klikom na link ili sličicu u popisu rezultata dolazi se izravno na stranicu koja sadrži video, na primjer za YouTube video:

Kako snimiti video na računalo

Za razliku od snimanja web stranice ili slike, snimanje videa je složenije jer to nije moguće učiniti samo pomoću naredbi preglednika. Kako bi preuzeли neki video s web stranice, prethodno moramo instalirati odgovarajući samostalni program ili nadograditi preglednik Firefox i instalirati odgovarajući dodatak. Ovakvih programa i dodataka ima dosta, neki od njih su: *Video DownloadHelper*, *Easy YouTube Video Downloader*, *Ant Video Downloader and Player*, *Download Youtube Videos +...*

Za potrebe ovog priručnika obrađen je **Download Youtube Videos +**. Prednost ovog programa je što nakon instalacije dodaje u prozor Firefox preglednika novu traku s naredbama. Time se kod preuzimanja videa izbjegava otvaranje novog, posebnog prozora za odabir snimanja videa.

Nakon instalacije dodatka za preglednik, odabirom naredbe *Alati / Dodaci* vidjeti ćemo da se u popisu nalazi i *Download Youtube Videos +*:

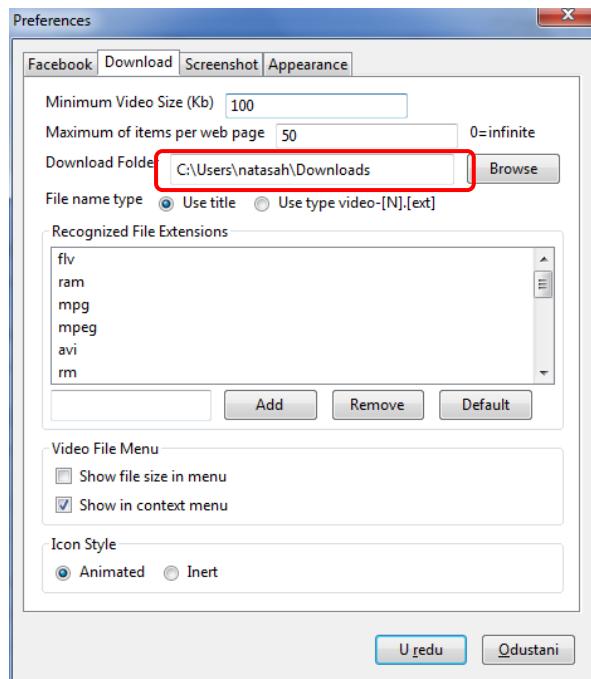

U prozoru Firefox preglednika će se prikazati dodatna alatna traka koja izgleda ovako:

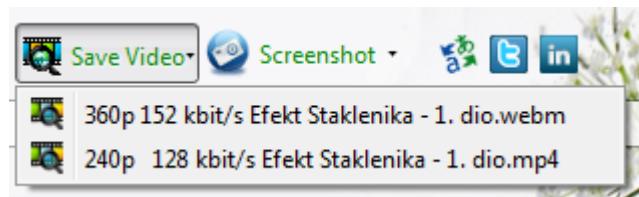
Valja naglasiti kako ovaj program ima i druge dodatne opcije no opisati ćemo samo one koje su namijenjene spremanju videa.

Mapa u koju se spremaju video je osnovna *Downloads* mapa na računalu no moguće ju je i promijeniti u okviru za dijalog (do kojeg se dolazi klikom na gumb "Mogućnosti" u popisu dodataka):

Za snimanje videa koristiti ćemo gumb "Save video" iz alatne trake. Ovaj gumb nije dostupan (u tom slučaju nije u boji) ukoliko na otvorenoj web stranici nema pokrenutog videa koje treba snimiti.

Čim otvorimo stranicu s videom, uz gumb u boji se pokreće animacija kao znak da je program započeo s preuzimanjem. Ujedno se nude i različiti formati za spremanje videa koji se razlikuju ovisno o tipu datoteke s videom.

Treba napomenuti da nisu podržani svi formati za video zapise. Ukoliko se na web stranici nalazi video, a gumb za snimanje i dalje nije u boji, znači da je riječ o formatu videa kojeg nije moguće pohraniti pomoću ovog programa.

Pokazati ćemo kako možemo preuzeti video s portala projekta o poticanju energetske efikasnosti u Hrvatskoj (www.energetska-efikasnost.undp.hr) i ujedno se prisjetiti kako možemo doći do informacija putem navigacijskih elemenata (izbornika i linkova) na nekom portalu.

1. korak: Klikom na gumb "Centar znanja" otvoriti će se padajući izbornik iz kojeg biramo "Korisni savjeti za štednju energije u vašem domu".

2. korak: u lijevom panelu s linkovima odabrati ćemo "Promo materijali"

3. korak: pomoću linka [ovdje](#) na stranici doći ćemo do nove stranice sa video spotovima

[Promo materijali](#)

[Promotivni video spotovi](#)

Video spotove možete pronaći [ovdje](#).

4. korak: otvoriti će se stranica s videozapisima koje pokrećemo klikom na njih.

Promo materijali - video spotovi

Pokretanjem videa ujedno će se pokrenuti i animacija gumba "Save Video" pomoću koje ćemo snimiti video.

Klikom na gumb, te zatim na ime videa, videozapis će se spremiti u mapu *Downloads*.

3.2 Naprednije pretraživanje

3.2.1 Osnovno o upitima

Već smo kod osnovnog pretraživanja pomoći Google tražilice naglasili da je **upit** zahtjev koji se šalje tražilici kako bi se od nje dobile određene informacije. Upit se sastoji od jedne ili više riječi, brojeva ili fraza.

Važna je **svaka riječ** koja se navede u upitu. Izuzetak su tzv. **zaustavne riječi** (*stop words*): najčešće članovi, veznici i prijedlozi na engleskom jeziku (a, the, on, of, and,...) za koje Google smatra da nisu važni te da se mogu izostaviti (uključiti ih u pretragu ukoliko koristimo navodnike o čemu će više riječi biti u nastavku).

Kod pretraživanja se ne razlikuju velika i mala slova. Pretraživanje za [Sunce] ili [sunce] daje iste rezultate.

Općenito, ignoriraju se interpunkcijski znakovi i simboli te posebni znakovi kao što su @#\$%^&*()=+[]\

Nekoliko osnovnih savjeta za postavljanje upita

Jednostavnost: Upiti trebaju biti jednostavni, nemojte koristiti cijele rečenice. Umjesto: [Što je efekt staklenika] neka upit bude samo: [efekt staklenika].

Malo riječi, puno značenja: opišite ono što trebate sa što je moguće manje riječi. Umjesto [korištenje Sunca kao izvora energije] dovoljno je [Sunce energija]

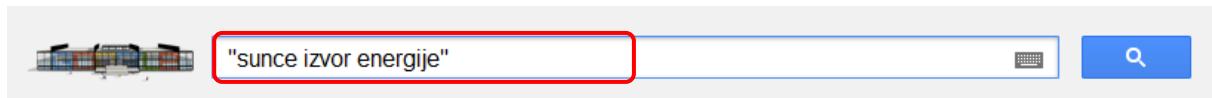
Opisne riječi: dobro je da riječi budu, što je više moguće, specifične i jedinstvene jer je tada veća vjerojatnost da ćemo dobiti konkretnije rezultate. Možemo za gornji primjer radije upotrijebiti [obnovljivi izvori energije Sunce]

3.2.2 Naprednije opcije Google tražilice

Prethodno opisano osnovno pretraživanje gotovo je uvijek dovoljno da dođemo do potrebnih informacija, ali ponekad ipak trebamo imati moćnije alate kao što su napredne opcije Google tražilice. No sami članovi Google grupe za pretraživanje koji razvijaju ovu tražilicu navode kako čak i oni naprednije opcije koriste u manje od 5% slučajeva. I vama će osnovno pretraživanje biti najčešće dovoljno. Od naprednjih alata izdvojiti ćemo ona najkorisnija i najčešće korištena.

Pretraživanje fraza korištenjem navodnika " "

Dvostruki navodnici oko upita znače da želimo pronaći pojmove točno tako kako smo ih naveli, u takvom redoslijedu i bez ikakvih promjena. Treba biti oprezan da se zbog inzistiranja na navodnicima ne ispuste neki korisni rezultati. Na primjer, upit ["sunce izvor energije"] dati će daleko manje rezultata od [sunce izvor energije]. U prvom slučaju će se fraza većinom pronaći samo u naslovima dokumenata.

Pretraživanje jedne riječi u nepromijenjenom obliku pomoću navodnika " "

Ponekad Google mijenja riječi koje smo unijeli tako da ih prilagođava pravopisnim pravilima ili čak navodi sinonime. Ukoliko želimo biti sigurni da će se riječ koristiti za pretraživanje baš u onom obliku u kojem smo je unijeli, možemo je zatvoriti u navodnile. Tako će ["Sunca"] tražiti upravo one riječi koje započinju s velikim slovom S i završavaju na slovo a, a ne primjerice sunce ili suncu.

Pretraživanje unutar pojedinog web sjedišta (site:)

Ukoliko želimo pretraživati samo unutar jednog web sjedišta ili skupine web sjedišta, možemo to učiniti korištenjem sljedećeg oblika upita: [sunce site:www.mojaenergija.hr]. Rezultat će biti stranice na kojima se pojavljuje pojam *sunce* no samo ukoliko su one na web sjedištu www.mojaenergija.hr.

Upit se može proširiti na više web sjedišta, npr. [efekt staklenika site:.edu] će prikazati kao rezultat stranice s pojmom *efekt staklenika*, ali samo unutar .edu domene namijenjene obrazovnim institucijama.

Ukoliko nismo odabrali web sjedište, upit [sunce] daje i rezultate koji nisu vezani uz korištenje sunčeve energije, primjerice istoimeno osiguravateljno društvo:

The screenshot shows a search interface with a red box highlighting the search term 'sunce' in the search bar. Below the search bar, the results are displayed under the heading 'Pretraživanje' with the note 'Oko 16.500.000 rezultata (0,14 sek)'. The results are categorized into sections: 'Sve', 'Rijeka', and 'Web'. The 'Sve' section includes links for 'Sunce osiguranje d.d.' (with a green link to www.sunce.hr/) and 'Sunce - Wikipedia' (with a green link to hr.wikipedia.org/wiki/Sunce). The 'Rijeka' section includes a link for 'Zdravstveno osiguranje - Opširnije'. The 'Web' section includes a link for 'SUNCE * Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj' (with a green link to www.sunce-st.org/).

Rezultate koji odgovaraju željenoj temi dobiti ćemo ukoliko se ograničimo na sjedište www.mojaenergija.hr:

Pretraživanje

Oko 174 rezultata (0,23 sek)

Sve

MojaEnergija - Sunce u Istri

www.mojaenergija.hr/index.php/me/Projekti/...na.../Sunce-u-Istri

Svrha ovog projekta je povećanje uporabe energije **sunca** u domaćinstvima i hotelima istočne obale Istre. U Rapcu, kao najvećem turističkom središtu istočne ...

Slike

Videozapis

Blogovi

Više

MojaEnergija - Predavanje "Kako uštedjeti pomoću sunca" (1,3 MB)

www.mojaenergija.hr/.../Sunce.../Predavanje-Kako-ustedjeti-pomocu...

Predavanje "Kako uštedjeti pomoću sunca" (1,3 MB). Portal MojaEnergija je projekt Društva za oblikovanje održivog razvoja. ISSN 1845-9838. Uvjeti korištenja ...

Rijeka

Promjeni lokaciju

MojaEnergija - "Sunce i na vašem krovu" - natječaj za sufinaciranje ...

www.mojaenergija.hr/.../Sunce-i-na-vasem-krovu-natjecaj-za-sufinac...

17 svi 2010 – Primorsko-goranska županija objavila je natječaj "Sunce i na vašem krovu", na koji se mogu prijaviti građani koji planiraju uložiti vlastita ...

Web

Stranice napisane na hrvatskom

Stranice iz zemlje

Hrvatska

Prevedene

MojaEnergija - Sunce u Istri

www.mojaenergija.hr/index.php/devel_me/...na.../Sunce-u-Istri

Svi materijali razvijeni tijekom projekta trajno su dostupni na ovoj stranici. "Sunce u Istri" je projekt Društva za oblikovanje održivog razvoja, a sponzorira ga ...

Izrazi koji se žele isključiti iz pretraživanja (-)

Navođenjem znaka - (minus) odmah ispred neke riječi označava da ne želimo među rezultatima stranice na kojima se pojavljuje ta riječ. Ispred znaka minus treba stajati razmak. Na primjer, ukoliko želimo stranice o izvorima energije na kojima se pojavljuje riječ sunce, ali ne i vjetar, upit ćemo navesti kao: [izvori energije sunce -vjetar]

Ukoliko ne želimo ni sunce ni vjetar, uzastopno ćemo koristiti - te će upit biti:

[izvori energije -suncе -vjetar]

Popunjavanje praznina

Operator * (zvjezdica) koristi se kao zamjena za neke riječi unutar upita te omogućuje da se unutar upita definira bilo koji pojам koji nam unaprijed nije poznat. Najbolje je da ga se koristi unutar fraze, na primjer upit ["* izvori energije"] većinom će u rezultatima prikazati stranice na kojima je pojma "obnovljivi izvori energije."

OR operator

Google standardno pretražuje tako da uzima u obzir sve riječi u upitu te će tako [sunce vjetar] pronalaziti stranice na kojima se nalaze obje riječi, i *sunce* i *vjetar*. Ukoliko želimo stranice na kojima je ili riječ sunce ili vjetar, koristiti ćemo operator ili odnosno engleski OR (pisan velikim slovima): [sunce OR vjetar].

Može se reći da Google standardno pretraživanje prepostavlja da su riječi povezane operatorom i (AND) te taj operator nikad nije potrebno pisati.

Vrsta datoteke u rezultatima

Još jedna korisna Google opcija omogućuje da u prikazu rezultata dobijemo samo određene tipove datoteka. Za to se koristi opcija filetype na sljedeći način: [efekt staklenika filetype:ppt]

Rezultat će biti samo popis rezultata koji čine Microsoft PowerPoint datoteke koje imaju nastavak ppt.

The screenshot shows a Google search results page. At the top, there is a search bar with the query "efekt staklenika filetype:ppt". Below the search bar, the results are displayed under the heading "Pretraživanje" with the subtext "Oko 71 rezultata (0,31 sek)". The results are categorized into sections: "Sve", "Slike", "Videozapis", "Više", "Rijeka", and "Web". Each section contains one or more search results, each with a blue link to a presentation file (PPT) and a brief description. For example, under "Sve", the first result is a presentation titled "OZONSKI OMOTAČ" by "Kisele kiše, efekt staklenika". Under "Web", the first result is a presentation titled "KEMIJA.ppt" by "os-breznicki-hum.skole.hr".

Kategorija	Rezultat
Sve	[PPT] OZONSKI OMOTAČ (Kisele kiše, efekt staklenika) www.vguk.hr/novostic/30/67-100.ppt Format datoteke: Microsoft Powerpoint - Brzi prikaz (Kisele kiše, efekt staklenika). SLAĐANA VASILJEVIĆ. KAROLINA KUŠTELEGA. ATMOSFERA. Plinoviti omotač koji obavlja zemlju; Neophodno za opstanak ...
Slike	
Videozapis	
Više	[PPT] EFEKT STAKLENIKA os-visoko.skole.hr/upload/os-visoko/.../EFEKT_STAKLENIKA.ppt Format datoteke: Microsoft Powerpoint - Brzi prikaz EFEKT STAKLENIKA. Što je efekt staklenika ? Efekt staklenika je proces koji održava uravnoteženu temperaturu koja pak omogućuje život na Zemlji; Sličan ...
Rijeka	Promijeni lokaciju
Web	[PPT] KEMIJA.ppt os-breznicki-hum.skole.hr/upload/os-breznicki-hum/.../KEMIJA.ppt Format datoteke: Microsoft Powerpoint - Brzi prikaz Efekt staklenika. Ugljikov IV oksid- ugljikov dioksid, CO ₂ . kemijski spoj sastavljen od dva atoma kisika kovalentno vezan za jedan atom ugljika. plin, koji se pod ...

3.2.3 Kako odabrati upite ili ključne riječi?

Kao prvi korak u pretraživanju važno je odabrati upite ili ključne riječi po kojima će se pretraživati. **Ključne riječi** su oni pojmovi koji najbolje ili najpreciznije opisuju određenu temu o kojoj se žele pronaći informacije na webu. Na primjer, ukoliko nas zanima "Kako nastaje efekt staklenika?" za ključne riječi je najbolje odabrati pojam [efekt staklenika]. Ukoliko koristimo samo jednu riječ, ili [efekt] ili [staklenik] nećemo dobiti zadovoljavajuće rezultate.

Google upiti se mogu postavljati i u obliku cijelih rečenica pri čemu je ovu mogućnost dobro koristiti ukoliko želimo pronaći stranice na engleskom jeziku te ćemo tako postaviti i upit: [*What causes the green house effect?*] Preporuka je da se ipak umjesto rečenica na hrvatskom jeziku koriste ključne riječi jer će se dobiti kvalitetniji rezultati.

Provjerite jeste li **dobro napisali ključne riječi** - neispravno napisane riječi, najčešće zbog pogreške u tipkanju, mogu dovesti do neočekivanih rezultata.

Primjerice, ukoliko u upitu umjesto "staklenika" upišemo "staklenka" rezultat upita [efekt staklenka] biti će:

The screenshot shows a search bar with the text 'efekt staklenka' highlighted by a red box. Below the search bar, the word 'Pretraživanje' is displayed in red, followed by 'Oko 13.400 rezultata (0,31 sek)'. The results section is visible, showing various search filters like 'Sve', 'Slike', 'Videozapis', 'Više', 'Rijeka', 'Promijeni lokaciju', and 'Web'.

Pretraživanje

Oko 13.400 rezultata (0,31 sek)

Sve

[Ideje i projekti](#)

www.lumos.hr/ideje.htm

Slike

5. patinom premažemo **staklenku** da bi dobili antikni **efekt** i lagano potamnili boju. 6. tada nanosimo dvokomponentni lak za raspucavanje medium preko cijele ...

Više

[Makeover addict: DIY \(do it yourself\) - Ukrasite kuću za Božić](#)

makeoveraddict.blogspot.com/.../diy-do-it-yourself-ukras-za-kucu-za...

14 pro 2011 – Za čišći i brži **efekt** posprejajte ih bijelim ili srebrnim auto sprejem. Ugurajte grane u **staklenku** (ne izgleda baš nešto ali nemojte se obeshrabriti) ...

Rijeka

Promijeni lokaciju

[Rez effect • The Majka](#)

<https://themajka.com/rez-effect.t377.html>

10 objava - 2 autori - 13 srp 2010

evo ja sam sterilizirao oko 20 **staklenki** od 370ml a 4 komada **staklenki** od po 720ml su spremne za rezz **efekt**. samo nešto da kažem. pošto sad ...

Web

Stranice napisane na hrvatskom

Stranice iz zemlje

Google ponekad sugerira ispravno napisane riječi kao u primjeru gdje se umjesto "efekt" upisalo "elekt". Nije se pretraživao pojam [elekt staklenika] već su se prikazali rezultati za [efekt staklenika].

The screenshot shows a search bar with the text 'elekt staklenika' highlighted by a red box. Below the search bar, the word 'Pretraživanje' is displayed in red, followed by 'Oko 29.300 rezultata (0,33 sek)'. The results section is visible, showing various search filters like 'Sve', 'Slike', 'Videozapis', 'Više', 'Rijeka', 'Promijeni lokaciju', and 'Web'.

Pretraživanje

Oko 29.300 rezultata (0,33 sek)

Sve

Prikazuju se rezultati za [efekt staklenika](#)

Umjesto toga pretražite [elekt staklenika](#)

Slike

[Efekt staklenika - Wikipedija](#)

hr.wikipedia.org/wiki/Efekt_staklenika

Efekt staklenika je proces koji održava uravnoteženu temperaturu koja pak omogućuje život na Zemlji. Sličan (s naglaskom na sličan) proces odvija se u ...

↳ [Povijest spoznaje efekta ...](#) - [Princip efekta staklenika - Staklenički plinovi](#)

Više

Promijeni lokaciju

[Efekt staklenika - Wikipedia](#)

Koraci u postavljanju upita - primjer

Korake koje je dobro slijediti kako bi se postavio kvalitetni upit za pretraživanje ilustrirati ćemo na primjeru. Zanima nas područje obnovljivih izvora energije, točnije kako možemo uštedjeti u kućanstvu korištenjem energije Sunca.

1. korak: precizno odredite temu pretraživanja

Oblikovati ćemo temu u obliku jedne rečenice ili pitanja: "Kako se **Sunce** može koristiti kao **izvor energije u kućanstvu?**"

2. korak: analizirajte rečenicu i odredite ključne riječi

Pitanje ćemo analizirati tako da uočimo koje su nam riječi ključne, a to su u našem primjeru riječi koje smo u rečenici označili podebljano: **Sunce, izvor energije, kućanstvu.**

Ukoliko je potrebno, ključne riječi prilagoditi ćemo u odgovarajuće gramatičke oblike hrvatskog jezika te ćemo tako umjesto "kućanstvu" odabrati nominativ imenice odnosno "kućanstvo".

Odrediti ćemo koje ćemo pojmove pretraživati kao samostalne riječi, a koje ćemo pretraživati kao fraze to jest grupirati ih u navodnike. U našem primjeru imamo jednu frazu "izvor energije".

Razmisliti ćemo možemo li preciznije odrediti ključne riječi ili smanjiti njihov broj. U našem primjeru bi umjesto 3 ključna pojma mogli imati dva: energija Sunca i kućanstvo.

3. korak: potražite srodne riječi i sinonime

Za slučaj da nam polazne ključne riječi ne budu dale željene informacije, biti će potrebno potražiti srodne riječi ili fraze te sinonime (ukoliko postoje). Tako se umjesto pojma "energija Sunca" može koristiti "solarna energija"

Napomena: ključne riječi ili fraze mogu se povezati u jedinstveni Google upit pomoću operatora OR (ili) koji bi za naš primjer glasio: ["energija Sunca" OR "solarna energija" kućanstvo]

Međutim, preporuka je da se krene s polaznim ključnim riječima jer će se njihovim pažljivim odabirom već doći do traženih informacija. Tek ukoliko pretraživanjem ne dobijemo željene rezultate, nastaviti ćemo pretraživati s novim upitom koji će sadržavati sinonime ili srodne riječi.

Rezultati pretrage upitom: ["energija Sunca" kućanstvo]:

The screenshot shows a search bar with the query "energija Sunca" kućanstvo. Below the search bar, it says "Pretraživanje" and "Oko 1.340 rezultata (0,08 sek)". The results are categorized by type: Sve, Slike, Videozapis, Više, Rijeka, and Web. Each category has a list of results with titles and URLs.

Kategorija	Rezultat
Sve	MojaEnergija - 15 - Sunčeva energija www.mojaenergija.hr/index.php/me/.../Zelim.../15-Sunceva-energija
Slike	U prošlosti se energija Sunca naveliko koristila za zagrijavanje vode potrebne u kućanstvu . Međutim, kad su se na tržištu pojavila fosilna goriva pristupačne ...
Videozapis	
Više	Sunčeva energija - Wikipedija hr.wikipedia.org/wiki/Sunčeva_energija
Rijeka	Na malim geografskim širinama (ispod 40 stupnjeva) 60 do 70% vode za kućanstva do 60 °C može se osigurati sunčevim grijanjem. Najuobičajeniji sunčevi ...
Promijeni lokaciju	Solarni paneli Sole www.solarni-paneli.hr/
Web	Solarna energija je energija Sunca , a njegovu svjetlost i toplinu ljudi koriste od ... Ekonomične i štedljive solucije za Vaše kućanstvo , vikendice, kamp kućice i dr.
Stranice napisane na hrvatskom	
Stranice iz zemlje Hrvatska	
Prevedene stranice na stranim jezicima	Savjeti za grijanje REA - Kvarner www.reakvarner.hr/hr/savjeti-za-grijanje/

Rezultati pretrage upitom: ["solarna energija" kućanstvo]

Pretraživanje

Oko 50.300 rezultata (0,09 sek)

Sve

[Solarna energija - Forum.hr](#)

[www.forum.hr](#) > Društvo > Gospodarstvo

24 lis 2006 – **Solarna energija** Gospodarstvo. ... Okvirno, cijena ugradnje za npr.6 osoba u **kućanstvu** je cca. 20000-30000 kn. han_solo is offline ...

Slike

Videozapis

Više

Rijeka

Promijeni lokaciju

Web

Stranice napisane na hrvatskom

Stranice iz zemlje Hrvatska

Prevedene stranice na stranim jezicima

Više alata

[Subvencije u Zagrebačkoj županiji](#)

[samogradnja.info/solarna-energija/.../97-subvencije-u-zagrebackoj-z...](#)

1 kol 2011 – Home **Solarna energija** Natječaji i subvencije Subvencije u ... zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost u iznosu do 12.000 kuna po **kućanstvu**.

[Solarna energija](#)

[samogradnja.info/solarna-energija](#)

Home **Solarna energija** ... u sufinanciranju projekta "Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u **kućanstvima** Zagrebačke županije za 2011. godinu".

[Kako zaraditi na obnovljivim izvorima - Solarna energija](#)

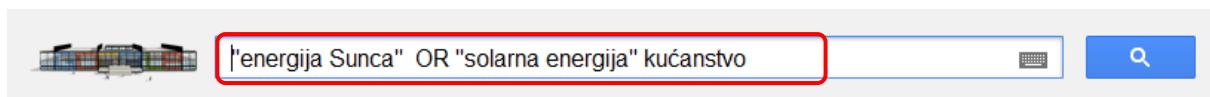
[besplatna-energija.com/.../kako-zaraditi-na-obnovljivim-izvorima-sol...](#)

Kako zaraditi na obnovljivim izvorima - **Solarna energija** ... prosječnu potrošnju električne energije u **kućanstvu**, mogućnosti postavljanja panela i instalacije.

[Solarna energija - Sunce kao izvor energije - Besplatna Energija ...](#)

[besplatna-energija.com/solarna-energija/solarna-obnovljiva-energija...](#)

Rezultati pretrage upitom: ["energija Sunca" OR "solarna energija" kućanstvo]

Pretraživanje

Oko 7.270 rezultata (0,12 sek)

Sve

[Solarna energija - Forum.hr](#)

[www.forum.hr](#) > Društvo > Gospodarstvo

24 lis 2006 – **Solarna energija** Gospodarstvo. ... Okvirno, cijena ugradnje za npr.6 osoba u **kućanstvu** je cca. 20000-30000 kn. han_solo is offline ...

Slike

Videozapis

Više

Rijeka

Promijeni lokaciju

Web

Stranice napisane na hrvatskom

Stranice iz zemlje Hrvatska

Prevedene stranice na stranim jezicima

Više alata

[Subvencije u Zagrebačkoj županiji](#)

[samogradnja.info/solarna-energija/.../97-subvencije-u-zagrebackoj-z...](#)

1 kol 2011 – Home **Solarna energija** Natječaji i subvencije Subvencije u ... obnovljivih izvora energije u **kućanstvima** Zagrebačke županije za 2011. godinu".

[Solarna energija](#)

[samogradnja.info/solarna-energija](#)

Home **Solarna energija** ... u sufinanciranju projekta "Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije u **kućanstvima** Zagrebačke županije za 2011. godinu".

[Kako zaraditi na obnovljivim izvorima - Solarna energija](#)

[besplatna-energija.com/.../kako-zaraditi-na-obnovljivim-izvorima-sol...](#)

Kako zaraditi na obnovljivim izvorima - **Solarna energija** ... prosječnu potrošnju električne energije u **kućanstvu**, mogućnosti postavljanja panela i instalacije.

[Sunčeva energija - Wikipedija](#)

[hr.wikipedia.org/wiki/Sunčeva_energija](#)

3.2.4 Dodatni savjeti za pretraživanje

Ukoliko ste dobili previše informacija:

- provjerite jeste li odabrali previše općenite ključne riječi ili koristite suvišne riječi u upitu
- iskoristite napredno pretraživanje pomoću isključivanja nekih pojmove koji se često pojavljuju uz odabranu ključnu riječ no vas ne zanimaju (operator "-")
- ukoliko prepostavljate koje bi institucije mogle nuditi traženu informaciju, pretražite samo određena web sjedište ili domene
- ukoliko tražite točno određene dokumente (primjerice, PowerPoint prezentacije), koristite opciju za traženje prema tipu dokumenata
- ukoliko ste dobili zastarjele sadržaje, pretražujte prema vremenskom rasponu
- kod pretraživanja slika i videa koristite mogućnosti filtera za pretraživanje.

Ukoliko niste dobili traženu informaciju:

- provjerite jeste li točno napisali ključne riječi
- ukoliko koristite previše duge fraze (previše ključnih riječi u navodnicima) pokušajte pretraživati bez navodnika ili/i smanjiti broj riječi u upitu
- započnite novu pretragu koristeći srodne riječi ili sinonime
- možda su ključne riječi previše specifične, zamijenite ih s nadređenim pojmovima.

3.2.5 Kako procijeniti dobivene rezultate pretraživanja?

U prethodnom poglavlju smo uz pojašnjavanje tehnika pretraživanja dali i savjete vezane uz postavljanje upita kako bi mogli dobiti što kvalitetnije rezultate odnosno upravo one informacije koje su nam potrebne. Međutim, treba voditi računa da se u bilo kojoj listi rezultata mogu pojaviti i web sjedišta ili web stranice čiji su sadržaji nepouzdani i nije ih dobro koristiti. Može biti riječ o propagandi ili reklamiranju tvrtki, o netočnim informacijama zbog neznanja autora ili čak zbog toga da se namjerno prevare posjetitelji stranica.

Stoga je prije korištenja pojedinih sadržaja s weba poželjno promisliti o kvaliteti informacija odnosno pokušati odgovoriti na neka pitanja o evaluaciji web sjedišta i sadržaja web stranica.

Vrednovanje web stranica i sjedišta te njihova sadržaja:

- Kako glasi web adresa ili domena?
- Je li riječ o osobnoj stranici, forumu, blogu, wikiju,...?
- Je li naveden autor stranice te organizacija koja održava web sjedište? Je li autor stručnjak za područje o kojem piše?
- Kada je nastala stranica te koliko često se ažuriraju ostale informacije na web sjedištu ?
- Kakvim je stilom stranica napisana (stručnim, znanstvenim, popularnim,...) i kome je namijenjena?
- Ima li reklamnih poruka i sponzora web sjedišta, tko su oni?

Istražite

Ukoliko želite naučiti napredno pretraživanje i pomoću ostalih alata, a ne samo Google tražilice, preporučujemo digitalni udžbenik autorice Željane Vučina "Pretraživanje i vrednovanje informacija na Internetu".

Udžbenik je izdao CARNet i u PDF formatu je dostupan putem e-Knjižnice na adresi e-knjiznica.carnet.hr nakon prijave s AAI@EduHr korisničkim podacima.

Korištena literatura

Google Inside Search. [online] (28.3.2012) <http://www.google.com/insidesearch/>

Hoić-Božić, N. Razvoj informacijske pismenosti studenata kroz izradu seminarskih radova. Edupoint časopis, CARNet [online] (28.3.2012) <http://edupoint.carnet.hr/casopis/17/clanci/2>

Holenko Dlab, M. Web 2.0. AHyCo portal [online] (28.3.2012)

<http://ahyco.ffri.hr/portal/Glavna.aspx?IDKategorije=200&IDNadKategorije=1>

Information Literacy portal [online] (28.3.2012) http://www.webs.uidaho.edu/info_literacy/

Interactive online Google tutorial and references - Google Guide. [online] (28.3.2012)

<http://www.googleguide.com/>

Katulić, T. Uvod u zaštitu intelektualnog vlasništva u RH. CARNet, e-knjžnica, 2006.

Koliko je točna Wikipedia?! Znanost [online] (28.3.2012) <http://znanost.covermagazin.com/?p=590>

Povjerenstvo za implementaciju e-učenja Sveučilišta u Rijeci. Preporuke za izradu obrazovnih materijala za e-učenje, Sveučilište u Rijeci, 2009.

Pretraživanje weba. Enter [online] (28.3.2012)

http://enter.bug.hr/ucionica/pretrazivanje_weba_95316/

Vučina, Ž. Pretraživanje i vrednovanje informacija na Internetu". CARNet, e-knjžnica, 2006.

Slike (osim screenshotova ekranu) su preuzete Office.com (<http://office.microsoft.com/en-us/images/>)